Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 170 (6. 659) 1988 йил 26 июль, сешанба. Баҳоси 4 тийин.

МАРКАЗИЙ ГАЗЕТАЛАР САҲИФАЛАРИДА

◉ «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасида берилган «Совет: кеча ва бугун» сарлавҳали мақолада халқ депутатлари ролини ошириш йўллари ҳақида фикр юритилади.

◉ «Тарихчига саволлар» — «Правда» газетасининг шу йил 25 июнь сонида эълон қилинган мақола ана шундай номланган эди. Саволлар профессор Ю. Н. Афанасьевга унинг «Литературная Россия» газетасида босилган «Қайта қуриш ва тарихий билим» мақоласи муносабати билан йўлланган эди. Бугун профессорнинг ана шу саволларга жавоблари берилган.

◉ «Известия» газетасининг иккинчи саҳифасида берилган «Ижара пудрати» мақоласи ҳам эътиборга молик.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети навбатдаги мажлисида 1988 йилнинг биринчи ярмида Тошкент шаҳрини иқтисодий ва социал ривожлантириш планининг, шаҳар бюджетининг бажарилиш якунлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қарорларини ҳаётга жорий этишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш, шунингдек кенг қулоч ёйган социалистик мусобақа натижасида саноат, транспорт корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва шаҳар хўжалигининг хизматлари ўз фаолиятларининг асосий кўрсаткичлари бўйича топшириқларни бажарганликлари қайд этилди.

Шу йилнинг январь — июнь ойлари мобайнида саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5,8 процентга кўпайди.

Халқ истеъмоли товарларини ишлаб чиқариш плани 102,4 процент бажарилди, пландан ташқари 24,8 миллион сўмлик товарлар ишлаб чиқарилди.

Уй-жойларни фойдаланишга топшириш планининг 104,4 процент, мактабгача тарбия муассасаларини фойдаланишга топшириш планининг 100,0 процент бажарилиши таъминланди.

Товар обороти бўйича план топшириғи 102,0 процент, шаҳар электр транспортида пассажирларни ташиш план топшириғи 106,5 процент ва метрополитенда йўловчиларни ташиш план топшириғи 102,0 процент бажарилди.

1988 йилнинг биринчи ярмида давлат даромадлари бўйича план 103,2 процент бажарилди, Планга қўшимча равишда 34,8 миллион сўм даромад олинди. Маҳаллий бюджетнинг даромадлар қисми 103,0 процент адо этилиб, планга қўшимча равишда 7,6 миллион сўм сарф этилди.

Шу билан бирга шаҳарнинг айрим корхоналари қатор кўрсаткичлар бўйича планнинг бажарилишини таъминлай олмадилар.

Буюртмалар бўйича мажбуриятларни ҳисобга олганда саноат маҳсулотларини реализация қилиш плани бажарилмади. Бу кўрсаткич 98,5 процентни ташкил этди. Буюртмачиларга 31,2 миллион сўмлик маҳсулотлар кам етказиб берилди.

Энг кўп қолоқликка Куйбишев районида (18,1 миллион сўмлик), Фрунзе районида (3,9 миллион сўмлик) ва Ленин районида (5,4 миллион сўмлик) йўл қўйилган.

Саноат маҳсулотларининг ҳисобга олинувчи 80 туридан 10 тури бўйича планнинг бажарилиши таъминланмади.

Шаҳардаги 19 корхона халқ истеъмоли товарларини ишлаб чиқариш планининг бажарилишини уддалай олмади. Улар 24,8 миллион сўмлик товарларни кам етказиб беришди.

Шаҳар қурилиш ташкилотлари ажратилган капитал маблағларни ўзлаштиролмадилар. Капитал маблағларни ўзлаштириш ҳажми бўйича план 85,3 процент, қурилиш-монтаж ишлари плани 86,8 процент бажарилди, асосий фондларни ишга тушириш планининг бажарилиши таъминланмади. Бу кўрсаткич 87,1 процентни ташкил этди.

Аҳолига пулли хизмат кўрсатиш бўйича ярим йиллик планнинг бажарилиши таъминланмади. Ана шу кўрсаткич бўйича план 93,6 процент, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш плани 97,1 процент адо этилди.

Ижроия комитети район ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бошқармалари, бўлим ва трестлари раҳбарларининг зиммасига биринчи ярим йиллик план ва социалистик мажбуриятларининг бажарилиш якунларини синчиклаб таҳлил этиш, диққат-эътиборларини бирлашмалар, корхоналарнинг турғун, бир маромда ишлашига, уларнинг давлат буюртмалари ва план топшириқларини муқим бажаришларини таъминлашга, йўл қўйилган қолоқликни тугатишларига сафарбар этиш, кўрилган чора-тадбирлар тўғрисида 1988 йилнинг тўққиз ойлик якунлари билан бирга ижроия комитетга ҳисобот бериш вазифасини юклади.

Халқ депутатлари район Советларининг ижроия комитетларига белгиланган касса плани топшириқларига тўла мувофиқ равишда шаҳар аҳолисига пулли хизмат кўрсатиш бўйича планларнинг бажарилиши юзасидан зарур чора-тадбирларни кўриш ва шу асосда шаҳарда турғун пул муомаласига эришиш топширилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Бош бошқармалари, бошқармалари, бўлим ва трестларининг, район Советлари ижроия комитетларининг раҳбарларига шу йилнинг июль-август ойлари мобайнида моддий-техника ресурсларига бундан кейинги фондларни республика Госплани ва Госснаби тасдиқлатиб олиш учун лойиҳа-смета ҳужжатларининг ҳамда асословчи ҳужжатларнинг Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети шаҳар план комиссиясига тақдим этилишини таъминлаш таклиф этилди.

«Ташремстрой» трестига (ўрток Ж. Ю. Мақсудов) соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи объектларининг капитал ремонтини бажариш юзасидан янада қатъиятлироқ чора-тадбирларни кўриш зарурлиги уқтириб ўтилди.

Мажлисда бошқа қатор масалалар ҳам кўриб чиқилиб, улар юзасидан ижроия комитетнинг тегишли қарорлари қабул қилинди.

XIX Конференция резолюциялари — амалий иш программаси

Ҳаёт тақозоси

Конференция материаллари ва унинг Резолюцияларида Советларнинг ролини ошириш ҳақида ижобий фикрлар билдирилди. **«... Давлат аҳамиятига, хўжалик ёки социал аҳамиятга молик биронта масала Советларсиз ҳал этилиши мумкин эмас. Партиянинг иқтисодий социал, миллий сиёсати, аввало халқ ҳокимияти органлари сифатида халқ депутатлари Советлари орқали амалга оширилиши лозим».**

Кўриниб турибдики, конференция депутатларга катта ҳуқуқ берди. Энди ундан қандай фойдаланиш биз депутатларнинг кундалик иш фаолиятимиз ва тадбиркорлигимизга боғлиқ. Кўпинча мендан «Депутатлик ташвишлари ишлаб чиқаришдаги меҳнат жараёнларингизга салбий таъсир этмайдими?» деб сўрашади. Мен уларга ҳамиша бир хил «йўқ», деган жавобни бераман. Энг муҳими одамда қунт ва ирода бўлиши керак. Шундай фазилатга эга бўлган киши ҳар қанча ишни бажаришга қодир. Албатта депутатлик фаолияти кишидан кўп вақт талаб этади. Бирон бир наказ ўз-ўзидан бажарилиб қолмайди. Уни амалга ошириш учун қанча идораларнинг эшигини қоқишга, яхши-ёмон сўз эшитишга тўғри келади.

Ленин районидаги тажриба-механика заводига ишга келганимга 12 йил бўлди. Ҳозир токарлар бригадасига бошчилик қилаяпман. Коллективимиз йиллик топшириқни муддатидан илгари бажариш, планга қўшимча 6 минг 400 сўмлик маҳсулот тайёрлашга аҳд қилган.

Коллектив менга катта ишонч билдириб ўзига бригадир этиб тайинлаган экан, шунга яраша меҳнат қилишим керак. Депутат сифатида эса сайловчилар наказини бажаришим мажбурий. Зеро давр талаби ҳам шу. У биздан кўпроқ самарали ишлашни талаб этмоқда.

В. МАЛАХОВ,
Тошкент тажриба-механика заводи бригадаси бошлиғи, шаҳар Советининг депутати.

Самарали ишлаймиз

Конференция биз қурувчилар олдига ҳам катта вазифалар қўйди. **«Конференция 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш борасида КПСС XXVII съезди ўртага қўйган вазифани бажариш мақсадида уй-жой қурилишининг ҳажмлари, суръатларини кескин ошириш ва сифатини яхшилаш юзасидан кўрилган чора-тадбирларни маъқуллайди».** КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси Резолюцияларида қайд этилган ушбу жумлалардан келиб чиқиб, янада самаралироқ ишламоқдамиз.

Бригадамиз бошқарма коллективлари орасида илғорлардан ҳисобланади. Коллектив пудрати асосида ишлашимиз яхши натижалар беряпти. Ҳар бир қурувчи план ва мажбуриятларини ортиғи билан адо этмоқда. Иш сифатига эътибор кучайтирилмоқда. Бригадамиздаги 24 қурувчининг ҳаммаси бир-бири билан мусобақа боғлашган.

Шу кунларда коллективимиз 6-Қўйлиқ массивида 9 қаватли турар-жой биносини бунёд этиш билан банд. Конференция қарорларидан руҳланган ҳолда графикдан ўн кун ўзиб меҳнат қиляпмиз.

Коллективимиз матбуотда эълон қилинган Резолюция тексти билан чуқур танишиб чиқиб, ўз зиммасига оширилган мажбурият қабул қилди. Йиғилиш протоколида ушбу жумлалар ўрин олди: «Иш сифатини ошириб, меҳнат интизомини кучайтирамиз. Кунлик нормани мунтазам равишда ортиғи билан адо этамиз. Қўлимиздаги объектни муддатидан бир ой илгари фойдаланишга топширамиз, шунингдек илғор метод ва усулларни ўз ишимизга жорий этиб, биронта авария ва кўнгилсиз ҳодисаларга йўл қўймаймиз».

М. СУЛТОНОВ,
«Главташкентстрой»нинг 1-уйсозлик комбинатига қарашли 26-қурилиш бошқармаси бригада бошлиғи.

Маҳсулот сифати учун

Меҳнат кишисининг кайфияти унинг томонидан бажарилаётган иш унумига ўз таъсирини ўтказади. Шунинг учун бўлса керак конференция қарорларидан илҳомланган коллективимизнинг кўтаринки руҳи иш сифатини ошириб, юксак меҳнат унумдорлигига эришишни таъминламоқда.

Бригадамиз конференция Резолюцияларидан келиб чиқиб, ўз мажбуриятларини қайта кўриб чиқди. Ҳар биримиз ўз зиммамизга конкрет вазифалар олдик. Социалистик мусобақани авж олдиришга қарор қилдик.

Ярим йиллик натижалар самарали бўлди. Коммунистлар анжумани арафасида ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йили план-топшириқларини бажардик.

Коллективимиз аъзолари асосан ярим автомат дастгоҳларда устки трикотаж буюмлари тўқишади. Булар — хотин-қизлар кўйлаклари, костюм-юбкалари, болалар костюмларидан иборатдир. Тўқувчилар маҳсулот сифатига, унинг харидоргир бўлишига алоҳида эътибор берадилар. Шунга мувофиқ коллективда бир қатор тадбирлар белгиланди.

«Конференция шуни таъкидлайдики, совет кишиларининг ҳалол ва юксак унумли меҳнат қилиши асосидагина барча иқтисодий ва социал вазифалар ҳал этилишини таъминлаш мумкин». Конференция Резолюцияларидаги бу жумлалар биздан виждонан ва ҳалол ишлашни, бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ сифатли маҳсулот топширишни талаб этади. Сўзи билан иши бир коллективимиз буни амалда исботламоқда.

В. МИРЗАКАРИМОВА,
«Ташгортрикотажбит» тўқувчиси.

ЗАМОНДОШИМИЗ

Мингларнинг бири

Йигитларимиз бизни кечиришсину, биз уларнинг шаънига айтилган «Йигит кишига етмиш ҳунар оз» мақолини бугунги кунда ўзгартиришга мутлақо ҳақлимиз. Яъни, ҳозирда ушбу ҳикматли гапни юз фоиз аёллар фойдасига ҳал қилсак ҳеч ким ажабланмайди. Ҳозир қайси соҳага қараманг хотин-қизларимизнинг эпчиллик, уддабуронлик билан ўз иши-касбини эплаётгани, куюнчаклигию фидойилигига гувоҳ бўласиз. Демак, касб танлашда ҳам аёллар йигитлардан ўзиб кетди десак муболаға бўлмас.

«Ташгортрикотаж»га қарашли 7-ательенинг тўқувчиси Марғуба Муҳитдинова шундай эпчил чеварлардан.

Бахтни узоқ йиллар турлича талқин қилиб келдик. «У бахтини меҳнатдан топди» деб жимжима муболағаларга кенг ўрин бердик. Балки бу гапда ҳам жон бордир. Лекин, шоир айтганидай «Бизлар ишлаяпмиз, бу — меҳнат, холос». Меҳнатга кўнгил берган одамнинг меҳнатдан бошқа ташвиши бўлмайди. Уйига борадими, якшанба куни дам олишга тоққа чиқадими, барибир, ўйлагани — меҳнат. «Эртага яна ишга...» деган сўзлар турмуш шиорига ўхшайди.

Бироқ одамзод ўз ишидан мамнун бўлиши ҳам керак да. Марғуба мактабда ўқиб юрган кезларида тикувчи ва ё тўқувчи бўламан деб ўйламаганди ҳам. Бундай орзулар кўпинча алдоқчи чиқишини у жуда яхши билади. Уззукун машина олдида ўтириб, чарчаб ҳорийдиган бундай ишчиларга савол беришга истиҳола қиласан. Истиҳола ҳам эмас, қуруқ саволлар билан уни хафа қилиб қўйишдан қўрқасан, киши. Кўнглингдан эса шундай гаплар келади: «Иш ҳамма жойда ҳам осон эмас. Буларга ҳам...».

Саккиз йилдан бери бир касбда. Бундан кейинги узоқ йилларда ҳам шу касбдан кечмайди. Тажриба ҳам, ташвиш ҳам ортиб бораверади. Бу ёқда яна турмуш юмушлари. Юмушлар эса ҳеч қачон тугамайди.

Шу кунларда барча совет кишилари XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси руҳи билан яшамоқда. Биз Марғубага бу хусусда ҳам савол бермадик. Лекин англадикки, ёруғлик ва ҳалоллик учун меҳнат қилаётган мингминглаб кишилар қаторидан хоксоргина бу чеварнинг номи ҳам ўрин олишига сўзсиз ҳақ-ҳуқуқи бор.

О. САИДЖОНОВ.

◉ СУРАТДА: М. Муҳитдинова.

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ: БИР МИЛЛИАРД ЙЎЛОВЧИ

Тошкент ер ости транспорт йўли шаҳар аҳолисининг узоғини яқин ва тез қиладиган қудратли техника воситаси бўлиб қолмоқда. У ўзининг ишини кун сайин илдамлатмоқда. Транспорт бошқармасининг СССР Халқлари дўстлиги майдонида жойлашган маъмурий биносида замонавий электрон-ҳисоблаш машиналари билан жиҳозланган марказ бор. Бу ерда турли ҳисоблаш машиналаридан оқиб келаётган рақамлар ва маълумотлар дисплейда жамланиб боради. Ўтган куни кечаси барча станцияларда иш тугаши билан рақамлар йиғиндисини кўздан кечирилди. 999. 827270. Яна 172. 730 рақами қўшилса яхлит салмоқли сон ҳосил бўлади. Демак пойтахт метроси ишга тушгандан бери шунча йўловчига хизмат кўрсатилгани қайд этилади.

Кеча эрталабданоқ бошқармадаги ана шу пультда сўнгги рақамларни жамлаш бошланди. Ҳар минутда минглаб, соатда эса ўн минглаб рақам кўпайиб борарди. Метро бир кунда 400 минг йўловчига хизмат кўрсатишини ҳисобга олсақ, бир миллиард рақами кундузи соат 12 да Алишер Навоий станциясида қайд этилиши кутилади. Газетамизнинг кечаги сонида бу ҳақда дастлабки хабарни берган эдик.

Метрополитен раҳбарлари, мутахассислари, хизматчилари, кўп сонли йўловчилар йиғилишган. Соат 12 да станция автоматик контроль пунктига бола етаклаган аёл йўловчи келди. У метронинг бир миллиардинчи йўловчиси бўлди. Бу аёл Гўзал Исмоилова бўлиб, Тошкент фармацевтика институтининг марказий лабораторияси кичик илмий ходими экан. Метрочилар юбиляр йўловчини қутлаб, унга гуллар, совғалар тортиқ қилишди. Тошкент метрополитени бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Ж. Миржалилов бир миллиардинчи йўловчини табриклади.

Шундан кейин юбиляр йўловчи Гўзал Исмоилова қувончига шерик бўлдик.

— Кутилмаган қувончли воқеа бўлди. Тошкент метрочилари хизматидан ва ҳимматидан мамнунман. Менинг уйим ва ишхонам метро атрофида жойлашганлиги учун ҳам ҳар куни унинг хизматидан баҳраманд бўламан. Ҳозир отпускада бўлганлигим учун қизим Танзилла билан онамларникига — Собир Раҳимов станцияси атрофидаги дала ҳовлига кетаётган эдик.

Шундан кейин Тошкент метрополитени бошқармасининг бошлиғи Шониёт Раҳимович Шоабдураҳимов билан суҳбатлашдик:

— Ҳозир бир кунда Тошкент метроси 400 минг кишига хизмат кўрсатаётган бўлса, келгуси йилда бу рақам ярим миллион бўлиши кутилмоқда. Бунинг учун Ғафур Ғулом ва «Чорсу» станцияларининг ишга тушиши Эски шаҳар аҳолисига транспорт хизматида катта қулайлик бўлади.

Абдулла ПЎЛАТОВ.

СУРАТДА: Тошкент метросининг бир миллиардинчи йўловчиси, Тошкент фармацевтика институти марказий лабораториясининг кичик илмий ходими Г. Исмоилова.

Ш. Иброҳимов фотоси.

Ҳисобот ва сайловларга тайёргарлик

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасида партия группаси ташкилотчиларининг мунтазам ишлайдиган семинари ташкил этилди, — деб хабар беради ЎзТАГ мухбири. Қуйи партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларига тайёргарлик бораётган ҳозирги пайтда партия комитети ана шу ташкилот раҳбарлари билан учрашувлар, суҳбатлар ўтказмоқда. Семинар машғулотларида йилнинг бош йиғилишини ўтказишга тайёргарлик ва уни ўтказиш методикаси кўриб чиқилмоқда, партия ташкилотидаги ишнинг аҳволи таҳлил этилмоқда, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларини амалга оширишда бошланғич ташкилотларнинг роли тўғрисида баҳамжиҳат маслаҳатлашиб олинмоқда.

— Ушбу йиғилишларда барча коммунистлар фаол иштироқ этиши муҳимдир, — дейди бирлашма партия комитетининг секретари К. Бегалиев. — Партия группасининг ташкилотчилари ишчанлик, принципиаллик намунаси бўлишлари керак. Ўтган йилги иш натижаларини биргаликда батафсил таҳлил этиш, шундан кейин эса XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қўйган вазифалар нуқтаи назаридан бу ишни такомиллаштириш учун коллектив қарор ишлаб чиқиш лозим.

«Средазкабель» партия ташкилотида ҳисобот-сайлов йиғилишлари август ойида бошланади.

«Тошкент — София» модули

Тошкентдаги «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасидан Болгариянинг Пловдив шаҳрига бутун бир автоматлашган линиянинг ишини бажара оладиган роботокомплекс жўнатилди. Бу металлга ишлов берувчи модул анъанавий халқаро ярмаркага экспонат сифатида қўйилади, сўнг у машҳур «Балканкар» фирмасининг заводларидан бирида монтаж қилинади.

Юз элликта турли асбоб билан жиҳозланган, олиб қўйиладиган шпиндел коробкалари бўлган агрегатдан электрокарларнинг орқа ўқларига ишлов беришда фойдаланилади. Унга «Тошкент — София» деб ном берилди. Модулни Болгарияда ишлаб чиқарилган узеллар билан қисман жиҳозлаш мўлжалланмоқда.

— Мазкур буюртмани бажариш учун кўп вақт кетгани йўқ. Бор-йўғи беш ойда бажардик, — деди «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош инженери М. Шаинский. — Биз яқинда СССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасининг олтин медалини олган моделдан асос сифатида фойдаландик. Модулнинг бу намунаси деталларга тўрт томонлама олий даражада аниқ ишлов бериши билан ажралиб туради. Бир неча янги узелларга ихтиро сифатида авторлик шаҳодатномаси олинди.

«Тошкент—София» модулига ЭҲМ ўрнатилган бўлиб, у топширилган иш режимини назорат қилади. Модулга жуда оз энергия сарфланади. Бу унинг афзалликларидан биридир. Янгиликни синовдан ўтказиш учун Тошкентга келган болгариялик инженерларнинг фикрига қараганда, у БХР машинасозлик заводларида кенг қўлланилади, — деб хабар беради ЎзТАГ мухбири.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси мамлакатимиз партия ва совет органлари фаолиятини биринчи марта чуқур таҳлил қилди. Конференцияда қилинган доклад ва сўзланган нутқлар, қабул қилинган қарорлар, умуман бу анжуманнинг ишчанлик руҳини ўрганиш ва шунинг асосида қайта қуришни ҳамма жойда дадил амалга оширмоқ керак. Шу муносабат билан конференцияда таъкидланган ленинча таълимотни эъзозлаш ва унинг йўлидан бориш лозимлиги тўғрисида кўпгина назарий ва амалий ишлар амалга оширилмоқда. Шундан келиб чиқиб, совет жамиятининг сиёсий системасини ислоҳ қилиш мавзуси кўпчиликни қизиқтирмоқда. Шу муносабат билан қуйида штатсиз мухбиримизнинг Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институти олимлари — юридик фанлари кандидатлари, катта илмий ходим Тоғаймурод ПОЛВОНОВ, сектор мудири Акмал Холматович САИДОВ, илмий ходим Мавлуда Аҳадовна АҲМАДШОЕВАлар билан суҳбати диққатингизга ҳавола этилади.

Партия турмуши ва қайта қуриш

XIX

ЛЕНИНЧА ТАЪЛИМОТ ЙЎЛИДАН

Т. Полвонов: Жамият сиёсий системасини ислоҳ қилишни келтириб чиқарган, уни тезроқ ўтказишни зарур қилиб қўяётган сабаблар, бу энг аввало шу кеча-кундуз жамиятимизда олиб борилаётган қайта қуриш жараёнидир. Ўтказилаётган туб иқтисодий ислоҳот, унинг муваффақиятлари, давом этаётган ошкоралик ва демократиялаш жараёнлари сиёсий системани ҳам ислоҳ қилишни тақозо қилмоқда. Чунки кейинги 60 йиллар давомида ҳаракат қилиб келган давлат органлари фаолиятида унинг ленинча принциплари бузилди, Социалистик қонунчилик талаблари оёқ ости қилинди, ҳуқуқ-тартиботни таъминлашда камчиликлар пайдо бўлди.

Конференция ҳозирги пайтда совет жамияти сиёсий системасини тубдан ислоҳ қилиш биринчи ўринга чиқмоқда, деб таъкидлади. Чунки, айни шу ислоҳот ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларида қайта қуришни чуқурлаштиришнинг янги имкониятларини очиши лозим. Бундан жамиятимиз сиёсий системасининг бўлажак ислоҳоти қандай вазифаларни ҳал этиши керак, деган савол туғилиши табиийдир.

Энг аввало сиёсий системанинг бўлажак ислоҳоти ҳар бир граждан, ваколатли ҳокимият органлари, партия ва жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективларининг ташаббускорлигини тўла ривожлантириш учун, қисқача қилиб айтганда, жамият ўз-ўзини бошқариши учун имконият очиб бериш вазифасини ҳал этиши керак.

Шунингдек, барча синфлар: ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар ва социал группаларнинг манфаатларини, иродасини демократик йўл билан аниқлаш ва шакллантириш, бу манфаатлар ва ирадаларни мувофиқлаштириш ҳамда давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатида қандай қилиб амалга ошириш механизмини созлаб бериш вазифасини ҳал этиши керак.

Иккинчидан, сиёсий системанинг бўлажак ислоҳоти ҳокимиятни тортиб олиш ва суиистеъмол қилиш имкониятларини истисно қилиш, бюрократизм ва расмиятчиликка қарши туриш, гражданларнинг конституцион ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг ишончли гарантияларини таъминлаш, социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни тубдан мустаҳкамлаш вазифасини ҳал қилиши керак.

Учинчидан, менимча бу энг муҳими, партия ва социалистик давлат тўғрисидаги ленинча таълимотдан келиб чиқиб, партия ва давлат органлари вазифаларини аниқ белгилаб бериши керак.

Охиргиси: бўлажак ислоҳот — яратилаётган янги сиёсий система ички ва ташқи шароитлардан келиб чиқиб, ўз вақтида янгиланиб туришни янгилайдиган самарали механизмни вужудга келтириш вазифасини ҳам ҳал қилиш керак.

А. Саидов: Ҳа, бу масалани ҳал қилишдан олдин биз ўзимизнинг тарихимизга назар солмоғимиз керак. Владимир Ильич Ленин даврида тузилган биринчи социалистик давлат ҳамда унинг сиёсий системаси Ленин вафотига қадар жуда катта натижалар берди. Лекин ундан кейин бўлган мамлакатимиз ҳаётидаги қонунбузарчиликлар ҳамда турғунлик йилларидаги жамият ҳаётида юз берган камчиликлар ҳозирги кунда бизнинг жамиятимизда ҳаракатда бўлаётган сиёсий система кўпгина камчиликларни кўрсатиб ўтди. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунда биз туб иқтисодий ислоҳот қилиш имкониятига эгамиз.

Шунинг учун ҳам Михаил Сергеевич Горбачев конференцияда айтдики, ҳозирги кунда сиёсий системани ислоҳ қилишдан аввал Маркс, Энгельс, Ленин асарларини янада қайтадан кўриб чиқмоқ керак. Уларнинг асарлари бизнинг ҳозирги кунда амалга ошираётган ишларимизга катта озуқа беради. Масалан, Совет давлатининг биринчи йилларида биз пролетар давлатининг барча органларини туздик. Ҳозирги кунда ҳам биз бутун жамиятимиз системасига кираётган давлат органлари ишини қайтадан қурмоғимиз керак.

Иккинчидан, ана ўша даврда ҳам давлат ва партия органларининг функцияларини аниқ белгилаб бериш вазифаси олдинда турган эди. Ҳозир ҳам худди шундай функция олдинда турибди. Мана шу келтирилган мисол ҳозирги кундаги вазифаларимизнинг Ленин даврида ҳал қилинган вазифаларга анча ўхшашлигидан келиб чиқмоқда. Шунинг учун ҳам ўша даврдаги вазифаларни, ўша даврда ҳал қилинган масалаларни ўрганмасдан туриб, ҳозирги кунда сиёсий жамиятимизни ислоҳ қилиш масаласини тўлиқ ҳал қилиб бўлмаслиги ҳақида гапириш ҳам мумкин эмас.

Турғунлик йилларида Советлар ўзининг тўла ваколатларини, ўз ҳокимиятини тўла амалга ошира олмади. Конференциянинг барча материалларида, барча қарорларида Советларнинг тўла ҳокимиятини амалга ошириш масаласи уларнинг олдига биринчи вазифа қилиб қўйилди. Шунинг учун ҳам июль ойида бўлиб ўтадиган КПСС Марказий Комитетининг Пленумида ҳам, кузда бўлиб ўтадиган СССР Олий Советининг сессиясида ҳам, кейинги йили апрель ойида бўлиб ўтадиган сайловларда ҳам Советларга тўла ўз ҳокимиятини қайтариб бериш масаласи олдинга қўйилмоқда.

Жамиятнинг сиёсий системасида Советларгина эмас, балки Советлар қабул қилган қарорларни, қонунларни амалга оширадиган кўпдан-кўп давлат бошқарув органлари бор.

М. Аҳмадшоева: Давлат бошқарув органларининг жамиятимиз сиёсий системасида, жамиятимиз ҳаётида тутган ўрни жуда каттадир. Шунинг учун ҳам конференцияда кўрилган асосий масалалардан бири бўлган жамиятимиз сиёсий системасини ислоҳ қилишнинг муҳим йўналишларидан бири — бу давлат бошқарув органларини такомиллаштириш, унинг ишини ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган даражага кўтариш масаласи кўриб ўтилди.

Энди, мана шу давлатни бошқариш соҳасида ҳам жуда кўп муаммолар йиғилиб қолган эди. Бу соҳада ҳам қилинадиган масалалар жуда кўп. Чунки турғунлик йилларида давлатни бошқариш системаси жуда тарвақайлаб, ўсиб кетди. У бюрократлашган, халқ манфаатини ифода қилиш органидан, халқнинг манфаатини, ҳуқуқ ва бурчларини амалга оширишга халақит берувчи ҳодисага айланиб қолди.

Мана шу конференцияда таъкидлаб ўтилганидек, кейинги пайтда жамият ҳаёти, ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳалари жудаям расмийлаштириб юборилди.

Мана шулар конференцияда таъкидлаб ўтилди, Резолюцияда ҳам кўрсатилди. Худди Ленин айтиб ўтганидек, давлат бошқарув аппарати жуда ихчам бўлмоғи керак. Халқнинг шу бошқарувга қатнашмоғи учун доимо очиқ бўлмоғи керак. Давлат бошқарув аппаратида ишлайдиган ходимларимиз эса мана шу халқнинг манфаатини, халқнинг ҳуқуқ ва бурчларини амалга ошириш учун ҳаракат қиладиган мутахассислар бўлмоғи лозим.

А. Саидов: Жуда ҳам тўғри айтдингиз, мана шу давлат бошқарув органлари ишларини қайта қуришда Ўзбекистон ССР Олий Советининг сўнгги сессиясида республикамиз халқ хўжалигини бошқаришнинг бош схемаси асосан маъқулланди. Ана шу схемага доир республикамизнинг барча бошқарув органлари ўзларининг ишини энди XIX партия конференциясининг қарорларига муносиб равишда қайта қурмоқлари лозим.

Давлат органларининг функциясини камайтирмасдан туриб, мана шу функцияни амалга оширадиган ходимларни камайтириш мумкин эмас.

Т. Полвонов: Тўғри айтдингиз Акмал Холматович, мана шу сиёсий системани ислоҳ қилишнинг муваффақиятли давом этиши энг аввало партия органларининг ўзи қандай қайта қурилишига боғлиқ. Конференцияда таъкидлаб ўтилганидек, партия системасини, структурасини ўзгартириш тўғрисидаги бир қатор таклифлар айниқса, муҳимдир. Хусусан конференция КПСС Марказий Комитетидан то район партия комитетларигача сайлаб қўйиладиган партия органлари учун бир хил муддат, яъни 5 йил ваколат муддати белгилади.

А. Саидов: Мана шу ваколат муддати Советларга ҳам тааллуқли. Олий Советдан тортиб маҳаллий Советларининг ҳаммаси учун ҳам бир хил муддат, яъни беш йиллик муддат белгиланди.

Т. Полвонов: Менимча, шу гапингизга яна қўшимча қилиб айтиш мумкинки, ўша Советлар фаолиятидаги халқ депутатлари Советларининг съездлари ҳокимиятнинг энг олий органи сифатида барпо этилаётганлигидир.

Энди ҳалиги фикримни яна давом эттирмоқчи эдим. Барча сайлаб қўйиладиган комитет аъзоларидан тортиб то КПСС Марказий Комитетининг Бош секретаригача фақат сурункасига икки муддатдан ортиқ сайланмаслик ҳақида келишиб олинди.

Сиёсий системани ислоҳ қилиш комплекс тусда бўлиб, барча бўғинларни қамраб олиши, экономика ва жамиятдаги қайта қуриш билан мувофиқлаштириб бир вақтда, бунинг устига энг қисқа муддатларда амалга оширилиши лозим.

Албатта, бугунги қисқагина суҳбатимизда совет жамияти сиёсий системасини ислоҳ қилишнинг барча томонлари ҳақида батафсил тўхталиб ўтиш имкони йўқ. Лекин қисқароқ қилиб, хулоса қилганимизда, жамият сиёсий системасини ислоҳ қилишни ниҳоясига етказилиши давом этаётган қайта қуриш жараёнини тезлаштиради, айниқса иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш ва социализмнинг асосий принципи бўлган халқ фаровонлигини таъминлашни амалга ошириш учун хизмат қилади.

Суҳбатни **Б. РАЖАБОВ** ёзиб олди.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

Чекишга қарши кураш

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон пойтахтининг маъмурлари шаҳардаги барча стадионлар ва спорт иншоотларида тамакидан тайёрланган маҳсулотларни реклама қилишни тақиқлаб қўйдилар. Шаҳар маъмурлари ўтказадиган турли матбуот конференцияларида ва тадбирларда ҳам чекишни тақиқлаш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Бундан ташқари Деҳлида чекиш саломатликка етказадиган зарарни тушунтириш юзасидан актив пропаганда кампаниясини бошлаш режалаштирилмоқда. ЮНИ агентлигининг таъкидлашича, бу чоралар зарарли одатга қарши курашга қаратилган бўлиб, Ҳиндистонда бундай одатнинг тарқалиши ҳукуматни жиддий ташвишга солмоқда.

Медицина тадқиқотларининг маълумотларига қараганда, Ҳиндистонда эркаклар орасидаги рак касалликлари ярмининг сабаби — сигаретадандир.

Миллий яраш сиёсати амалда

КОБУЛ. Афғонистонда изчиллик билан ўтказилаётган миллий яраш сиёсати тарафдорлари тобора кўпайиб бормоқда. Ҳирот вилоятининг Карух уездида ўз халқига қарши урушнинг истиқболсиз эканлигини тушунган 300 кишига яқин оппозициячи куни кеча ихтиёрий равишда қуролини ташлаб, халқ ҳокимияти томонига ўтди.

Шунга қарамай, қуролланган оппозициянинг мурosasиз қисми вазиятни издан чиқаришга уринмоқда. Бахтар агентлигининг хабар беришича, Кунар вилоятидаги бир қатор қишлоқларни экстремистлар ракеталардан ўққа тутган. Ана шу ваҳшиёна ҳаракат натижасида 7 нафар бола ва бир аёл ҳалок бўлган, 14 та уй вайрон қилинган.

Республика қуролли кучлари террор ва қўпорувчилик билан шуғулланаётган оппозиция бўлинмаларини зарарсизлантириш операцияларини ўтказмоқда. Вардак ва Нангархор вилоятларида маҳаллий аҳолининг фаол кўмаги билан бир неча экстремистик группа йўқ қилинди. Ғарбда ишлаб чиқарилган кўплаб қурол-яроғ ўлжа қилиб олинди.

Алкоголсиз шампан виноси

БОНН. Германия Федератив Республикасидаги саломатлиги туфайли ёки бошқа сабабларга кўра шампан виноси истеъмол қилишдан воз кечишга мажбур бўлган ана шу ичимлик ихлосмандлари энди енгил нафас олишлари мумкин. Таркибидаги алкоголь миқдори мева шарбати, тузланган карам ёки кефирдаги миқдордан — 0,5 процентдан ошмайдиган шампан виносининг дастлабки туркуми савдога чиқарилди.

Алкоголь йўқлиги ҳисобга олинмаса, янги ичимликнинг барча жиҳатлари — ташқи кўриниши ҳам, таъми ҳам, ҳиди ҳам, кўпикланиши ҳам ва ҳатто... нархи ҳам ҳақиқий шампан виносига ўхшайди. Шундай бўлиши тушунарли, чунки уни тайёрлаш методикаси ҳақиқий шампан виносини тайёрлаш технологиясидан фарқ қилмайди. Бирдан-бир фарқи шундаки, вино деярли тайёр бўлган пайтда унинг таркибидаги спирт ажратиб олинади. Алкоголь билан биргаликда хушбўй моддалар ҳам учиб кетмаслиги учун бу жараён чуқур вакуумда ўтказилади. Айни шу моддалар шампан виносига ўзига хос муаттар ҳидлар бахш этади.

Алкоголсиз шампан виноси ихтирочиси — Кобленц шаҳридаги кичик вино корхонасининг эгаси Херман Варнке йўл бўйларидаги ресторанларда, аэропорт ва вокзаллардаги буфетларда, хуллас, спиртли ичимликлар ичиш кўнгилсиз воқеаларга олиб борадиган ҳамма жойларда бу ичимликка талаб катта бўлади, деб умид қилмоқда. Алкоголсиз шампан виносини Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларига экспорт қилишга ҳам катта умид боғламоқда.

Бу тадбир муваффақият қозониши учун фақат бир проблемани ҳал қилиш — ичимликка қисқа ва чиройли ном бериш қолди. Чунки патент органлари «шампан» сўзидан фойдаланишни тақиқлаб қўйдилар.

Ханой филиали

ХАНОЙ. Бу ерда А. С. Пушкин номли рус тили институти Ханой филиали жойлашадиган бино пойдеворига дастлабки ғишт қўйиш маросими бўлди. Маросим қатнашчилари бўлажак ўқув юртининг асосий вазифаси Вьетнамда олий малакали рус тили мутахассисларини тайёрлашдир, деб таъкидладилар.

Филиалнинг кундузги ва сиртқи бўлимларида йилига 250 га яқин мутахассис тайёрлаб чиқариш мўлжалланмоқда. Бу ерда таълим беришнинг янги методикаси ишлаб чиқилиши, республика ўрта ва олий мактаблари учун рус тили қўлланмаларини тузиш ҳам лозим.

Ханой филиали қурилишини 1990 йил охирларида битказиш планлаштирилган. Вьетнам Социалистик Республикаси пойтахтидаги янги ўқув юртига барча ускуналарни Совет Иттифоқи етказиб беради.

КАЛЕЙДОСКОП

ҲИНДУЛАР ҚАБИЛАСИНИ МАЪҚУЛ ТОПДИ

Францияда «Шивета» романи нашр этилдию, у дарҳол энг нодир асарлар сафидан ўрин олди. Аммо кутилмаган воқеа рўй берди: роман муаллифи — Жеромина Пастер (айтмоқчи, у машҳур олим Луи Пастернинг эварасидир) ўз муваффақиятидан фойдаланиш, шон-шуҳрат оғушида ҳузур қилишни истамай, қадимги инклардан тарқалган ҳиндуларнинг кичик бир қабиласида умрбод қолиш учун Жанубий Америка чангалзорларига жўнаб кетди. Романда ҳам айнан шу қабила ҳақида, Жероминанинг давомли ва хатарли экспедициялардан бирида қандай қилиб ана шу қабилага тушиб қолгани, қабиланинг турмуш тарзи ва одатларини севиб қолгани ҳақида ҳикоя қилинар эди. Ҳиндулар уни очиқ кўнгил билан қабул қилиб, меҳр-эътибор билан қуршаб олишибди, унга Шивета деб исм қўйишибди.

ҚОПҚОН ЎЗИНИ ОҚЛАМОҚДА

Англия полициячилари автомобилларнинг олиб қочилишига қарши ўзига хос профилактика воситасини ихтиро қилдилар. Мазкур қопқон-машина ташқи кўриниши билан ҳар йили ўн минглаб ўғирланадиган Англиядаги бошқа машиналардан ҳеч фарқ қилмайди. Аммо унинг ўзига хос сири бор: машина рулига бегона киши ўтириши билан эшик ва махсус арматуралар билан мустаҳкамланган ойналари тақа-тақ ёпилиб қолади, ичкаридан туриб уларни очишнинг ҳеч иложи йўқ. Тахминан йигирма метрлар юрилгач машина тўхтайди — электрон қурилма двигателни ўчиради. Бир вақтнинг ўзида маҳаллий полициячилар фойдаланувчи радио тўлқинига созланган тревога сигнали ишга тушади. Шундай қилиб, ўғрининг машина кабинасидан тўғри қамоқхонага йўл олишдан бошқа иложи қолмайди.

«Автомашина ўғрилари учун қопқон» тажриба тариқасида Ливерпуль кўчалари ва майдонларида бир ой турди. Натижада 16 машина ўғриси қўлга туширилди.

ҚОВОҚМИСАН ҚОВОҚ

Қовоқлар жуда катта ҳажмда етилиши мумкинлиги азалдан маълум. Мисол учун ўтган йили Буюк Британияда энг катта қовоқ етиштириш бўйича Линда Уизерс чемпион бўлган эди. Унинг етиштирган қовоғи 128 килограмм тошни босган эди. Бу йил эса АҚШдаги халқаро «қовоқ» фестивалида фермер Дон Флеминг ғолиб чиқди. Америкалик фермер судьялар коллегиясига ўз шахсий участкасида парвариш қилиб етиштирган 274 килограмм оғирликдаги қовоқни тақдим этди.

Куюнчаклик билан ёзилган

Кўчалар... кўчалар

Эмишки, журналистлар тошкентликларга шундай савол билан мурожаат қилишган экан:

«Ҳурматли ҳамшаҳарлар! Агар сизлар Тошкентда бузилмаган бирорта кўча борлигини айтсангиз, сизни яхши мукофот кутяпти. Жавобингизга мунтазирмиз».

Бир кун ўтибди — ҳеч ким индамасмиш, икки, уч кун ўтибди ҳамки, ҳеч кимдан жавоб келмасмиш. Журналистлар саволни яна қайтаришибди. Яна ҳеч кимдан жавоб бўлмабди. Савол учинчи маротаба такрорланганда, ниҳоят шундай мазмунда хат келибди:

«Авваламбор ҳамшаҳарларга мурожаат қилиб, маслаҳатни эп кўрганингиз учун ташаккур. Энди саволингизга жавоб бериш масаласига келсак, биз бу ишни қилолмаймиз. Негаки Тошкентда бузилмаган кўча борлигини айтсак, дарров эълон қиласизлар-да, эртасига ўша кўча остин-устин бўлади, яъни бузилади. Шу сабабли сукутни афзал кўрдик. Узр, хафа бўлмайсизлар».

Бир қарашда ушбу гап-сўзлар лоф ё латифага ўхшаб кўринади. Лекин астойдил мулоҳаза юритсангиз, шаҳар кезганларингизни бир-бир кўз ўнгингиздан ўтказсангиз бу ерда ҳеч қандай муболаға йўқлигига ишонч ҳосил қиласиз. Ҳақиқатан ҳам шундай.

Шаҳар фуқароси ҳамиша ҳордиқ чиқаришга муҳтож. Шаҳарликка ҳамиша тинчлик керак. Транспортдаги асаббузарликлар, ЖЭКлардаги машмашалар, чиқиндихоналардаги аҳвол, ариқлару қуриётган дарахтларни кўриб куюнишларни бир четга олиб қўйсагу яхшилаб назар ташласак, мияси аэродромдай ғувиллаб ётган ҳамшаҳримиз оромини, асабини бузаётган сабаб ва манзаралар яна кўплаб топилади. Буларнинг биттаси — қачон қарамасангиз ковлаб ташланган, аянчли ҳолда қолиб кетган кўчалар. Бир томон транспорт тиқилиб кетган — сигналбозлик, бир томон йўловчилар хуноб, бир томон...

Дейлик, уйингиз катта йўлнинг бўйида ёки чорраҳада жойлашган. Кечқурун ишдан келасиз, овқат, телевизор. Сўнгра яхши ниятлар билан уйқуга кетасиз. Эрталаб, не ажабки, будильник эмас, қаррилаган бир нарса сизни уйғотади. Чўчиб турасиз. Дераза ойналари зириллайди. «Нима бало» деб кўчага қарайсизу «ажиб» манзаранинг гувоҳи бўласиз. Кеча теп-текис турган, ҳеч кимга халақит бермаган кўчада уч-тўрт киши компрессор пармаси билан асфальтнинг додини чиқариб пармалаяпти, нарироқда темир хартумини силкитиб экскаватор «ҳужум»га шай турибди. «Ана холос», дейсизу ҳеч нарсага тушунмайсиз. «Ҳа, керакдир-да» дейсизу ишга жўнайсиз. Йўлингиз Муродов кўчасидан (1-сурат) ўтади. Не ажабки, йўлда ҳам боя уйингизнинг олдида кўрганингиз — манзарага дуч келасиз. Фарқи — бу ерда иш «ниҳоясига» етган, яъни ремонтчилар ҳам, компрессору, экскаватор ҳам йўқ. Лекин ишхонангизга олиб борадиган йўл берк, кўча гўё портлатилгандай бир манзарани эслатади. Дарахтлар ҳайрон. Ҳозирча сиз бундай аҳволни яна бир ой, балки икки ой ҳар куни кўриш «бахтига» муяссар бўлишингизнигина билмайсиз, холос.

Яна бир кун юмуш билан бўлиб йўлингиз Доғистон кўчасига (2-сурат) тушиб қолади. Бу ерда ҳам сизни «сюрприз» кутяпти. Автобусдан тушинг-да, дадил-дадил қадамлар ташлаб ўзингизга керакли кўча томон юринг. Бир, икки, уч... Энди тўхтанг, йўқ, тақка тўхтанг. Кўряпсизми, йўл берк. Белгидаги сурат бу кўчада қазув ишлари олиб борилаётганига «мана мен гувоҳ» деб турибди. Нарёғда экскаватор, кўча қазиб ташланган. Тирик жон йўқ. Бу кўчами, ё бошқа нарсами — ҳеч кимнинг хаёлига келмайди. Бу ҳам майли. Сиз айланиб-айланиб Энгельс кўчасига (3-сурат) келиб қоласиз. Трамвай йўллари кесишган жойда троллейбус пишқириб тўхтайди. Электр симини ушлаган «қўлларидан» биттаси «чиқиб» кетади. Йўловчилар зилзила бўлгандай силкинадилар. Не кўз билан қараманг — катта чорраҳанинг ўртасида қўш панжаралар билан иҳоталанган қўш чуқурлик. Йўловчилардан бири ҳазил қилади: «Ремонтчилар граната ташлаб кетишибди». «Тушимми ё ўнгимми» деб ёқа ушлайсиз. Дилингиз вайрон, она шаҳрингиз кўзингизга шу қадар...

Келинг, яхшиси, бу ёғини айтмайлик. Бу ёғи ҳаммамизга маълум. Шу даражада маълумки, ҳатто бирор кун кўчамизда бирон «вайронакорлик» бўлмаса ҳайратда қоламиз. Ҳатто тегишли ташкилотларга қўнғироқ қилишдан ҳам тоймаймиз: «Ҳой, биродарлар, қаёққа қараяпсизлар, келмайсизларми, бизнинг кўча бир ҳафтадан бери бузилмай ётибди, теп-текис, келинглар ахир, кавлаб бузиб ташланглар!».

Бошқа нима ҳам ўйлаб топардик. Кўчаларда, ўзимизнинг кўчалар, Тошкентнинг кўчалари. Улар ҳам бекор турмасин-да...

С. САИДОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Кўчалар суратини Т. Каримов олган.

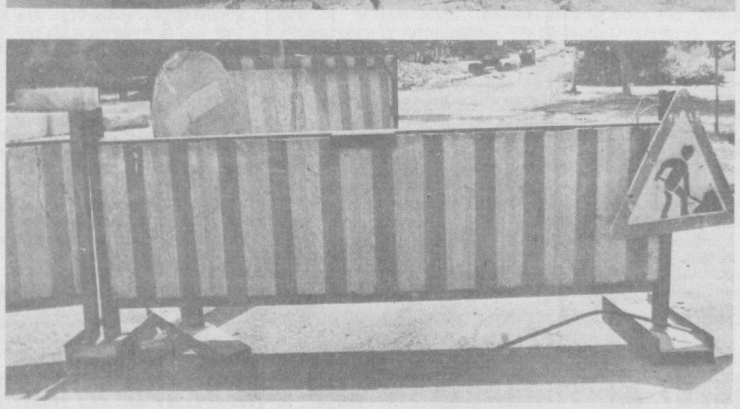

Ҳақли талаб

Юнусобод массиви кун сайин кўркамлашиб бормоқда. Биргина 19-кварталнинг ўзида аҳоли учун қанчалаб қулайлик яратилган. «Старт» спорт-комплекси магазини, «Совғалар», унинг ёнида гриль-бар ишлаб турибди.

Буларнинг ҳаммаси яхши. Лекин аҳолиси ҳадемай йигирма мингга етай деб турган катта бир кварталда «Союзпечать» киоскасининг йўқлиги кишини ажаблантиради. Массив аҳолиси газета-журнал олиш учун қўшни кварталларга ёки шаҳар марказига бориши керак. Ҳолбуки етти минг кишилик аҳоли учун битта киоска очилиши шарт. 19-квартал аҳолиси учун «Союзпечать» киоскаси жуда зарур. Қолаверса, бу қулайлик саналади.

Тўғри, одамларнинг талаб ва истаклари инобатга олиниб кварталнинг Ҳалқа йўли ёқасидаги «Сабзавот ва мевалар» магазини ёнида ўтган йили битта киоска очилган эди. У сал вақт ишлади. Бироқ ёзга чиқиб, бир кечада ёниб кетди. Ўрнида қолган култепа ҳамон ҳаммаёқни қорайтириб турибди.

Адҳам АМИНОВ.

Луқма

Бир жойга икки киши

Ўзимиз Тошкентда яшаймиз, ота-онамиз эса Самарқанднинг Навоий областига чегарадош Пахтачи районида туришади. Байрам кунлари ёки меҳнат отпускалари пайтида уларни кўргани ошиқамиз.

Бу сафар ҳам ўн кун олдин эр-хотин иккимизга билет олиб келдим. Билетни кўриб рафиқамнинг ранги ўчди.

— 13-вагонда экан, «бахтсиз» рақам, олдингидек бир жойни яна икки кишига сотган бўлишмасин?!

— Йўқ,— дедим мен ишонч билан, — биласанми, буни қўшимча поездга олдим. Вокзалларда ҳам қайта қуриш боряпти. Йўловчилар аро йўлда қолмасин деб, барча чораларни кўришаяпти ҳозир.

Кечқурун жўнайдиган Тошкент — Бухоро поездининг 13-вагон, 1 ва 2-жойлари бизники эди. Бироқ поездга чиққач, ҳафсаламиз пир бўлди. Худди шу жойларга тегишли билетларни йўловчилар Зиёда Азизова ҳамда Дилфуза Шокироваларга ҳам сотишган экан. Проводникка арз қилгандик, бизни тинчлантириб, бир амаллаб бошқа жой топиб берди.

Шуниси қизиқки, нега энди «жой» бўлатуриб, бир жойга иккита билет сотишади?! Бу бефарқликми ёки масъулиятсизликми?

Бобомурод ИМОМОВ,
хизматчи.

XIX

ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

Иштоқада

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ВА «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТАЛАРИ ЖАМОАТЧИЛИК РЕДАКЦИЯСИНИНГ ОЙЛИК НАШРИ

№ 7 1988 ЙИЛ ИЮЛЬ

Идеология ва ҳаёт

Давр даъвати

Мамлакатимизда ҳукм сураётган кўтаринки руҳ, ошкоралик ва демократия туфайли вужудга келган активлик идеология ходимлари фаолиятини ҳам қайта қуришни тақозо этмоқда. Эндиликда одамларни қуруқ гап, осмоний иборалар, узундан-узоқ зерикарли маърузалар билан алдаб бўлмайди. Меҳнат аҳлидаги вақтни тежашга бўлган интилиш ташвиқот ва тарғибот ишларимизни ихчам ва лўнда ташкил этишни талаб қилмоқда. Негаки, фаррошдан тортиб олимгача бўлган барча табақа вакиллари бир неча ўн йиллар давомидаги мудроқликни тарк этиб, атрофда содир бўлаётган воқеаларга чанқоқ кўз билан қарай бошладилар, фақат ишлаб чиқаришда эмас, кундалик турмушда ҳам ниҳоятда актив вазият вужудга келди.

Шундай бир шароитда идеология ходими меҳнат аҳли ҳузурига эски папка билан боролмаслиги ўз-ўзидан равшан. Айниқса, одамлар дилида қайта қуриш билан боғлиқ жуда кўп, айни пайтда анча мураккаб саволлар тўпланиб қолаётганлигини ҳисобга олсак, бу пропагандистни ўз устида янада жиддийроқ ишлашга мажбур этади.

Бизда давр билан ҳамқадам бўлиб бораётган ажойиб идеологлар оз эмас. Булар 2-трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасидан С. Қурбонқулов, алоқа электро-техника институтидан А. Абдунабиев, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасидан Б. Голендер ва бошқа ўртоқлардир. Ана шу сўз усталарининг кучи билан «Красновосточное» трамвай депоси, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Узагромежхозпроект» лойиҳалаш институти, трамвай-троллейбус бошқармаси ва бошқа бир қатор корхоналарда КПССнинг Бутуниттифоқ конференцияси материаллари юзасидан қизғин суҳбатлар, мунозара ва баҳслар бўлиб ўтди. Районимиздаги жуда кўп клуб ва чойхоналар ҳозир тарғибот ва ташвиқот ишларининг ҳақиқий марказига айланиб қолди. Аммо баъзи пропагандист ва агитаторларимиз ҳанузгача янги чамадонда эски юкни кўтариб юришибди. Район партия комитети идеология соҳасидаги ўз камчиликларини яхши билади. Райком бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида маданий марказларнинг моддий таъминоти юзасидан райижроком раисининг ўринбосари ўртоқ Л. Саъдуллаевнинг ҳисоботини режалаштирмоқда.

Коммунистларнинг Бутуниттифоқ анжумани қарорларида таъкидланганидек, конференция қайта қуришнинг назарий хазинасини кўпайтиришга, идеология ишини яхшилашга, уни қолоқликдан, сафсатабозликдан ва андозачиликдан ҳалос қилишга, унинг мазмуни ва руҳини турмуш реалликларига мувофиқлаштиришга, одамларни қизиқтирадиган ҳамма масалалар юзасидан улар билан сидқидилдан бевосита гаплаша олиш маҳоратига принципиал аҳамият берди. Бу ўта муҳим вазифаларни адо этиш учун ҳар бир массив, кўча, ҳар бир маҳалладаги маданий марказлар ишини жонлантириб юбориш, клуб ва чойхоналарни сиёсий ва иқтисодий мулоқот ўчоғига айлантириш лозим. Айниқса, пропагандистларимиз маҳалла меҳнат аҳлининг ўз кишиси бўлиб қолмоғи зарур. Биз ҳозир бутун идеологик фаолиятимизни ана шу мақсад сари йўналтирганмиз.

Ҳайдар ЖУМАЕВ,
Ўзбекистон Компартияси Киров район комитетининг секретари.

Тошкент бирлашган авиаотрядининг Ғ. Ғуломов командирлик қилаётган экипажи пассажирларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Бу бежиз эмас. Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегати бўлган командир коллективда катта ишларни амалга оширишда алоҳида жонкуярлик кўрсатмоқда.

СУРАТДА: экипаж аъзолари Т. А. Эшмуҳамедов, Ғ. Ғ. Ғуломов, И. С. Косенко, Я. А. Холматов. Р Шарипов фотоси.

Демократия мактаби

Энг муносибларни сайлаймиз

Мен авиаторман, бутун умрим парвозда ўтаяпти. Аммо партиямизнинг Бутуниттифоқ XIX конференцияси қарорларини ўқиб ўзим қанот боғлаб учгим келди. Ахир, мамлакатда шу қадар катта миқёсда туб бурилишлар ясалаяптию, ҳаяжонланмай бўладими!

Салкам қирқ йилдан буён сайловларда қатнашиб келаяпман. Юқоридан биргина номзод кўрсатилардики, ҳаммамиз хоҳласак ҳам, хоҳламасак ҳам унинг сайланишини билардик.

Энди-чи? Халқ ўз номзодларини очиқчасига бемалол кўрсатаверади, бюллетенга киритилганлардан ким кўп овозга эга бўлса, шу сайланади. Демак, биз энг ишчан, ташкилотчи, ҳар томонлама одил ва билимдон кишини сайлаймиз. Ҳукумат органларида у кўпчиликнинг ҳақиқий вакили бўлади. Конференция қарорида таъкидланганидек, ижроком раҳбарлари ва аъзолари, бўлимлар, бошқармалар бошлиқлари, судьялар, давлат арбитрлари ва прокурорлар Советлар депутатлари составига киролмасликлари улар устидан халқ назоратини кучайтириш имконини берадики, бу социалистик демократиянинг туб моҳиятини белгилайди.

Акмал ИБРОҲИМОВ,
Тошкент граждан авиацияси бирлашмасининг борт механиги.

СИЁСИЙ ИСЛОҲ — ЖАНГОВАРЛИК МЕЗОНИ

ЮРАК— ЁНМОҒИ КЕРАК

Шу заводда узоқ йиллардан буён ишлайман. Цехимизда коммунистлар кўп. Аммо уларнинг доҳий Ленин партиясига мансуб кишилар эканлигини баъзан ёпиқ йиғилишларга таклиф қилишгандагина сезиб қолардик. Ёш бўлганим учун қуйидаги саволлар устида жиддий ўйлашга мажбур эдим: ёнма-ён ишлаймиз, у коммунист, аммо мендан нимаси билан фарқ қилади! У қилган ишни мен ҳам уддалаяпман, хўш, у мендан 2—3 қадам олдинда юрмаса, коммунист бўлиб қаёққа борди! Ҳамма нарсага бепарво, йўли битта: уй—завод, завод — уй. На ғайрат, на ташаббус, на мақсад, на интилиш бор. Коммунист авангардлиги нимада! Мен ҳам партия сафига ўтсам, шу кимсаларга ўхшаб қолмайманми!

Конференциядаги жонли мулоқот, қизғин баҳсларни телеэкранда кўриб, анжуман қарорларини қунт билан ўқиб чиққанимдан кейин дилим равшанлашди, ҳаммасига тушундим. Бундоқ ўйлаб қарасам, ишлаб чиқариш саркорларигина эмас, ҳатто партия ташкилотлари ҳам турғунлик даврида бир қолипга тушиб қолишган экан.

Мамлакатимизда давом этаётган қайта қуриш жараёнида коммунистнинг алоҳида ўрни бор. У энди лоқайд бўлиб қололмайди. Айниқса, сиёсий ислоҳни амалга оширишдек жаҳоншумул ишда энг актив позицияда турмоғи, бу вазифани тўла-тўкис амалга оширишда жонбозлик кўрсатмоғи лозим. Бунинг учун эса ёниқ юрак керак.

Дилшод САЙФУЛЛАЕВ,
«Ташсельмаш» заводи йиғув цехининг бригада бошлиғи.

Келинг, ҳотиржам гаплашайлик

Ошкоралик одоби

Дил ва тил— вужуднинг серғайрат бу икки аъзосини чақмоқу момақалдироққа қиёс қилиш жоиздир. Зеро, ташқи таъсирдан дил чақнаса, тил калимага келиб, қалб мазмунига тилмочлик қилади. Аммо баъзида тилмоч меъёрсиз гумбурлаб, ҳис—ҳаяжонни кўпиртириб юбориши ёки аксинча, тил учидан шакар ўрнига заҳар томиши ҳам мумкин.

Билим юртимизда конференция қарорлари юзасидан ҳар куни баҳс, мунозара. Уни ҳеч ким ташкил этмайди, уч-тўрт ўқитувчи тўпландими, бас, гап ўзўзидан улкан анжуман қарорларига бориб тақалаверади. Илгари бирор ҳужжат муҳокамасига ҳатто коммунистларни ҳам ип боғлаб етаклагандай хонага олиб кирилларди. Энди-чи?

Яқинда ўқитувчилар хонасида яна мунозара бошланиб кетди. Бу ерга педагоглардан М. Алимова, Х. Азимов, А. Нурматов, М. Аннаёров, Н. Гусев, С. Ким, З. Ҳикматуллаева, Т. Кампанецлар тўпланишганди. Кутилмаганда С. Ким:

— Ҳа, ошкоралик яхши, — деб қолди, — энди дардимизни ичга ютиб, дилимиздагини тилга чиқаролмай қийналиб юрмаймиз. Бироқ ошкора гапираман, деб тилга эрк бериш, калималаримиз эгнидан ибо ва ҳаё, андиша ва эҳтиром либосларини сидириб ташлаб, уни яланғочлаб қўйиш ярамайди.

Биз ёзма нутқимизда ҳам ҳар бир гап, ҳар бир ибора ва ҳар бир сўзнинг ўз ўрнида ишлатилишига эришмоғимиз лозим. Чунки инсон омили биринчи планга кўтарилган, демократия ва ошкоралик туфайли одам қадр-қиммати юксалаётган шу дамларда кишиларнинг иззат-нафсига тегиб кетишдан ҳам азимроқ гуноҳ йўқ. Мен партия конференцияси қароридаги қуйидаги фикрга тўла қўшиламан: «Юксак ғоявийлик ва маънавийлик, билимдонлик, профессионал одобга қатъиян риоя қилиш... бу соҳанинг зарур талаблари бўлиши лозим».

Дарҳақиқат, ошкоралик одоб доирасидан чиқмаслиги керак.

Башорат ТУРСУНМУРОДОВА,
34-ҳунар-техника билим юртининг ўқитувчиси.

Қардошлик—қариндошлик

Дил тўрида, қалб қўрида

Бу ҳақда ўйлаганимда кўп нарсалар эсимга келади. Ахир ким мактаб партасида рус классик ёзувчилари Пушкин, Лермонтов, Чехов, Достоевский, Толстой асарларини севиб ўқимаган дейсиз!

Ҳа, рус тили — дўст тили. Бу тилда жаҳонда биринчи социалистик мамлакат пойдеворига асос солган улуғ Ленин сўзлаган, ижод қилган. Пролетариатнинг доҳийлари К. Маркс ва Ф. Энгельслар ҳам бу тилга бўлган ўзларининг чуқур ҳурматини баён қилишган.

Гоҳо ўрта мактабда ўқиб юрганимда рус тилида тутилмай сўзлашган кишиларга ҳавасим келар, меҳрим товланиб кетарди. Ана шу ҳавас бундан икки йил илгари мени Жиззахдан Тошкентга келтирган ва рус тили ва адабиёти педагогика институтига ҳужжат топширишга ундаган эди.

Баъзан қишлоққа борганимда болалар билан рус тили ҳақида сўзлашаман, катталар билан фикр алмашаман. Шунда улар ўтилаётган дарслар, берилаётган билим, қўлланма ва китоблар талаб даражасида эмаслигидан нолиб гапиришади. Натижада ўрта мактабни битирган болалар ҳатто рус тилидаги оддий савол-жавобда ҳам қийналишади. Грамматикани эса қўяверинг... Тўғриси, мактаб ислоҳоти ҳақида кўп гапирилади-ю, амалда эса ўша-ўша, болалар тил билиш масаласида чаласаводлигича қолмоқда. Худди ана шунинг учун студентликнинг дастлабки йилида ўзимга ҳам осон бўлмади...

Гоҳо интернационализм туйғусига бир томонлама урғу бериш ҳоллари ҳам учраб туради. Масалан, сир эмаски, рус ёки бошқа қардош тиллардаги баъзи мактабларда ўзбек тили ҳам ёмон ўқитилади. Бу хусусда дарсликлар масаласи кўнгилдагидек эмаслигини алоҳида таъкидламоқчиман. Республикамиздаги рус ва бошқа тилларда ўқитиладиган мактаблар учун ўзбек алифбеси ва шунга ўхшаш махсус қўлланмалар чиқаришни яхши йўлга қўйиш керак. Шунда миллатлараро муносабатлар янада монолитлашади. Биз етмиш йил давомида қардошлик оиласида тинч-тотув яшаб келяпмиз. Аммо қайта қуришнинг баъзи душманлари демократия ва ошкораликни пеш қилиб, одамларимизнинг миллий сезгисини қитиқлашга интилмоқдалар. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди... Буни XIX партия конференцияси ҳам кескин қоралади... «Совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм практикаси заифлаштирилган жойларда, — дейилади қабул қилинган қарорда, — миллий чекланиш ва шовинистик гердайиш кучая бошлашини ҳаёт яққол кўрсатиб турибди. Шу ярoқсиз қинғирликларга қарши кураш, уларни келтириб чиқарадиган сабабларни бартараф этиш — ҳар бир совет кишисининг граждaнлик бурчидир».

Ҳа, дўстлик — энг муқаддас туйғу. Уни дил тўрида, қалб қўрига ўраб асрамоғимиз лозим. Революция бўронларида тобланган қардошлигимиз аждодлардан авлодларга мерос қилиб қолдирилган энг бебаҳо бойликдир.

Мавлуда ҚАРАЕВА,
Республика рус тили ва адабиёти педагогика институтининг учинчи курс студенти.

Комсомол аъзолари Зуҳра Парпиева ва Каромат Жабборова икки йиллик «Тошкент» эстрада-цирк санъати студиясини битириб, ўз санъатлари билан ҳамшаҳарларимизни хушнуд этишяпти.
М. Нуриддинов фотоси.

Мушоҳада учун мавзу

«Алло» деб қолдим балога

Азиз дугонамни туғилган куни билан табриклаш учун трубкани кўтардим, кайфиятим баланд, энг ширин истакларимни унга етказгим келаяпти. Номерни териб, «алло» дейишимни биламан, бир кекса овоз:

— Жон қизим, гапнинг белига тепманг, касалхона билан гаплашаяпман, —деб қолса бўладими!

Дарров трубкани қўйдиму, бироздан кейин яна дискани айлантира бошладим. Иккинчи томондан дугонамнинг овози эшитилиши билан бир чапани эркак ўртага тиқилди:

— Вой-дод, ўзим ўргулай, дўндиқчалар! Мен ҳам табриклайман, айланиб кетай сизлардан!

— Ҳай, ким бу ,— трубкага бақирдим мен. — Қанақа одамсиз!

Хунобим ошиб учинчи бор телефонга ёпишдим, аммо кимдир ҳарбийчасига:

— Лейтенант Асқаров, ҳушёрхона эшитади, — деб жавоб қилди.

Жаҳл устида трубкани итқитиб қўшниникига югурдим.

— Қўйинг шу ордонани, — деди қўшним, — бекорга асабингиз бузилгани қолади.

Хуллас, ўша куни дугонамни табриклай олмадим.

Шаҳарлараро телефонлар ҳақида эса гапирмаса ҳам бўлади. Аммо жим туришнинг ҳам иложи йўқ. Мана, Усмон Юсупов кўчасидаги шаҳарлараро сўзлашув пункти. Шалоқ автомат телефон аппаратлари тепасидаги осиғлиқ турган код рўйхатлари ҳам эндиликда қаёққадир ғойиб бўлибди. Бу ҳақда пункт ходимларидан бирига мурожаат қилган эдик, «Штат қисқаргандан кейин рўйхатларни олиб ташладик» деб жавоб берди. Шу ердаги дарчаларга эса яқинлаша кўрманг, саволингизга жавоб ўрнига нордонгина таъна эшитасиз.

Марказий телеграфнинг шундай биқинидаги шаҳарлараро гаплашув пунктидаги аҳвол бундан ҳам баттар. Жаҳл устида кабина эшигини шарақлатиб ёпиб чиқиб кетаётган ўрта яшар бир кишини тўхтатдик.

— Пскентликман. Бухгалтер Рауф Ғаффоровман. Қаранг, бир соатдан буён диска айлантиравериб қўлларим толиқди. Бу жин ургурлар саккизта 15 тийинимни ямламай ютишдию, тағин миқ этишмайди-я!

Дилбар УРИНОВА,
ТошДУ журналистика факультетининг студенти.

РЕДАКЦИЯДАН: Ёш қалам соҳибаси кўтарган ушбу мавзуни мушоҳада қилиб кўриш учун сиз, муҳтарам газетхонлар ҳукмига ҳавола қилаяпмиз. Мақоладаги муаммолар тўғрими? Алоқа хизматида яна қанақа нуқсонлар мавжуд? Камчиликларни бартараф этиш тадбирлари ҳақида сиз қандай фикрдасиз?

Хат-хабарларингизни кутамиз, азиз «Мушоҳада» мухлислари!

Бизнинг рейдимиз

Ҳайронмиз...

Кейинги пайтларда пойтахтимизда пашша ва чивинларнинг дастидан болалар тугул катталар ҳам озор чекадиган бўлиб қолишди. Хўш, бунга сабаб нима? Унинг боисини аниқлаш мақсадида шаҳар кезишни бошладик. Ҳоҳ ишонинг, ҳоҳ ишонманг, сув кўлмак бўлиб қолганлиги туфайли биз кирган хонадонларнинг кўпчилигида чивинларнинг ғужғон ўйнаётганлиги устидан чиқдик. Айниқса, Мирзо Ғолиб кўчаси 12-уйда яшовчи Р. М. Неъматов, Чуқурсой кўчаси 34-уйдаги Б. Бобораҳимова, Сағбон кўчаси 14-проезд, 9-уйдаги А. Ғопиров, Мискин кўчаси 59-уйдаги М. Ғозиев каби 21 та хонадонга пашшалар кўплигидан бош суқиб бўлмайди.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, олимлар ва шифокорлар истиқомат қилаётган Олимпиа массиви ва Шифокорлар шаҳарчасида ўз-ўзидан пашша қўриқхоналари пайдо бўлиб қолибди.

Ҳаммамиз биламизки, турар жой массивлари, болалар боғчалари, умумий овқатланиш муассасалари касалхоналар биноларида озиқ-овқат қолдиқлари учун контейнерлар мавжуд. Бундан мақсад озиқ-овқат қолдиқлари чўчқачилик комплекси учун ўз вақтида олиб кетилиши керак. Лекин контейнерлар ўз вақтида олиб кетилмаяпти. Жумладан, Марказ—17.18 микрорайонларидаги 4. 28, 29, 32, 34, 106, 78-болалар боғчаларида йиғилган озиқ-овқат қолдиқлари бир неча ҳафта туриб қолиб, пашшаларнинг кўпайишига сабаб бўляпти. Бу хилдаги антиқа кўринишлар «Ташплодоовошч»га қарашли 24, 19, 10, 8 ва 18-магазинлар атрофларида ҳам бор. Бу ерлардан шундоққина ўтиб кетиш қийин. Қолаверса уй ва маҳалла комитетлари, санитария милицияси, дезинфекторлар, корхона, муассаса ва ташкилотларнинг раҳбарлари ўзимиз ва болаларимиз соғлиғи билан боғлиқ бўлган бу муҳим масалага нега етарли эътибор беришмаяпти? Ана шунга ҳайронмиз.

Абдулхай НАБИЕВ,
санитария врачи.
Матлуба МИРСОАТОВА,
педагог.
Дилмурод АБДУЛЛАЕВ,
«Мушоҳада» мухбири.

СУРАТДА: Қамарнисо кўчасидаги қаровсиз аҳволда қолган ариқнинг кўриниши.

ТАНБУР ТУҒИЛГАН ДАРГОҲДА

Бу нола кимга ҳавола

Шаҳар маҳаллий саноат бошқармасига қарашли миллий халқ чолғу асбоблари фабрикасида оммабоп моллар тайёрланади.

Маълумки, асбобсозларда иш сифати уларнинг кайфиятига боғлиқ. Лекин ишчиларнинг меҳнат қилишлари ва дам олишлари учун корхонада энг оддий шароит ҳам яратиб берилмаган. Ошхона йўқ. Ишчилар станоклар ёнида бир амаллаб уйларидан олиб келган (иситишга шароит бўлмагач) совуқ таомларини истеъмол қилишади. Дам олиш, кийим хоналари ва душ эса ҳамманинг орзуси. Биз фабрика ишчилари билан суҳбатлашдик.

А. Хўжамберганов, касаба союз ташкилотининг раиси:

— Мен ишчилар номидан гапираман. Ҳозир корхонада айрим цехларимиз икки сменада ишлаяпти. Ютуқларимиз ҳам бор. Лекин тузукроқ қулайлик яратилмаяпти. Кўпчилик ишчиларимиз эса Октябрь массивидан келишади. Корхонада хизмат автобуси йўқлиги сабабли ишга кеч қолиш ҳоллари ҳам бўлиб турибди.

Доира участкасида меҳнат қилувчи Ш. Розиқова:

— Биз миллий чолғу асбоблари фабрикасида меҳнат қилаётганлигимиздан мамнунмиз. Лекин кўнгил нотинч, чунки фарзандларимиз уйда. Корхонамизга қарашли болалар боғчаси йўқ.

Биз юқорида айтилган эътирозларни изоҳлаб беришни фабрика директори П. Азаматовдан сўрадик.

— Шикоятлар ўринли, — деди у. — Аввало, биз бу бинода иш бошлаганимизга бир йил бўлди. Кўриб турибсизки, корхонамиз майдони кичкина, атиги бир минг 800 квадрат метр. Ҳозирча моддий-маданий шароитларни тубдан яхшилашнинг ҳеч иложи йўқ. Аммо баҳоли қудрат бу нуқсонлар бартараф этилаяпти. Шу мақсадлар учун 235 минг сўм пул ажратилган, шундан 100 минг сўмлик монтаж ишларини «Минспецмонтажстрой»га қарашли «Стальмонтаж» тресги ишчилари бажариши керак.

Режаларимиз яхши, бироқ қурилиш материаллари бўлмаганлиги учун уларни амалга ошириш оғир кўчаяпти. Бу ҳам майли. Ҳатто киши қалбига завқ бағишлайдиган чолғу асбоблари учун келтирилган ёғоч материалларини ҳам жой бўлмагач корхона ҳовлисидан ташқарида сақлашга мажбур бўлаяпмиз...

Отажон ВОИСОВ,
санъаткор.

Мушоҳада почтасидан

УЙИДА БЎЛМАГАН

Менга «Ажрим айбдорлари» мақоласи ниҳоятда қаттиқ таъсир қилди. Чиндан ҳам қўйди-чиқдиларда фақат эркаклар гуноҳкорми? Бир қўшним бор, эри Акбаржон сарвқомат йигит, Барнохон эса гумбаздай хўппа семиз. Бу оилани кўпдан буён кузатиб юраман. Акбаржон мўмин-қобил, ишчан, эрта туриб ҳовлида ўзига иш топади, ўзи чой қайнатиб, кийимларини ҳам ўзи дазмоллайди. Бир ўзи нонушта қилгач, маъюс ҳолда ишга жўнайди. Барнохон эрининг батамом акси. Баъзан тўшакдан тушга яқин туради. Эрмаги уззу кун ёлғизгина ўғил, уни қарғаш билан кунни кеч қилади. Баъзан кечки овқат ҳам вақтида пишмайди.

Ниҳоят Акбаржоннинг сабркосаси тўлди. Суюкли фарзанди ҳам кўзига кўринмай ажралиш тўғрисида судга ариза берди. Агар Барнохон. эрталаб туриб эрни едириб, кийинтириб жўнатиб, ишдан қайтганида уни илиқ табассум билан кутиб олганда яна бир фарзанд тирик етим қолмаган бўларди.

Зеро, халқимиз «Эркак уйида тополмаган нарсани кўчадан излайди» деб бежиз айтмаган.

Маҳфират ЙЎЛДОШЕВА,
пенсионер.

Дўппи кетса кетар...

Ёдгор ОДИЛОВ расми.

Мангу қўшиқ

Ўйлардимки орзуим менинг
Ушалади бир кун албатта.
Унутмадим номингни сенинг
Қалбда яшар мангу иззатда.
Номинг билан тонг отди фақат,
Сенга атаб тўқирдим ғазал.
Йўқ, кутмайман, мен асло шафқат.
Мағрурликда яшайман азал.
Шод бўлганда ё бўлсам ғамда

Фақат сени, сени ўйлардим!
Тун кечалар ой чиққан дамда
Сен ҳақингда унга сўйлардим.
Сўйлар эдим дилда боримни,
Кутар эдим ундан бир садо.
Тирнаб маъюс қалбим торини
Жаранглайди бу асрий нидо!
Номинг қалбим тўрида ишон,
Унутишга етмас бардошим.

Лекин сени ўйлаганим он,
Маржон каби оқар кўз ёшим.
Наҳот энди ҳаммаси тамом,
Наҳот бўлди орзулар хаёл,
Унутилар нечун батамом
Қалбимдаги эзгу туйғулар.
Нечун ахир яшар одамзод,
Орзулари бўлмаса бунёд!!
Севги асли қўшиқ ва ҳаёт,
Шунинг учун кўркам бу дунё!

Дилором ИКРОМОВА.

Донобува даврасида

Аёл кишининг ичгани қурсин...

Азизларим, ушбу ҳикоямни сизларга кучли изтироб, аччиқ ғазабу нафрат билан гапириб беришга мажбур бўлаяпман. Айтсам дилим куяди, айтмасам дилим деганларидек индамасдан туришнинг, кўриб кўрмасликка олишнинг ҳеч иложи йўқ.

Мен арақхўрлик туфайли афти-ангорига қарашдан жирканадиган баъзи навжувонлар ҳақида гапираяпман. Мана, ҳассамни дўқиллатиб йўлкада кетаётувдим, не кўз билан кўрайки, ёшгина бир жувон оғзидан кўпик сочиб, асфальтда ағанаб ётибди. У ғирт маст экан.

Ҳушёрхона ходимлари келиб олиб кетишди. Мен ҳам бирга бордим. Анчадан кейин ўзига келган жувон билан узоқ суҳбатлашдим. Исми Воҳида экан, фамилиясини айтмади.

— Ҳаммаси отахон, — деди Воҳида, — «гап»дан бошланди. Суқсурдеккина, обрўли бир йигитнинг рафиқаси эдим. Ҳеч нимага зориқтирмасди. Ўғилчамиз ҳам бор эди. Бир куни дугоналаримдан бири маҳалла аёлларининг «гап»ига қўшилмайсизми, деб қолди, қуюқ зиёфатни қиёмига келтириб роса мақтади. Турмуш ўртоғим билан маслаҳатлашувдим, «Майли, ҳозир ишламаяпсан, аёллар ичида зора бир-икки соат яйрасанг» дея рухсат берди.

Ўша «гап» деган ўлгур ичкиликсиз ўтмас экан. Аввало, бир неча марта зўрлаб ичиришди. Кейин кўникиб қолдим, бора-бора ичмасам туролмайдиган бўлиб қолдим. Гоҳида эримдан яшириб уйда ҳам ичадиган одат чиқардим. Ўша заққум бўлмаса ўғлим ҳам кўзимга аламбалога ўхшаб кўринарди, уни ёмон сўзлар билан ҳақоратлардим, калтаклардим.

Эрим қалбидаги муҳаббат нафрат билан ўрин алмашди. Шундай бўлса-да бечора ўртадаги болани деб мен билан ажралишни ўзига раво кўрмасди. Даволатди, аммо мендаги бўшанг ирода яна бутилкани қўлимга тутқазаверди. Йўқ, бўлмади. Суд мени оналик ҳуқуқидан маҳрум этиб, ўғлимдан жудо қилди. Ичкилик тополмаган кунларим кечалари эски хонадоним атрофида ўғридай пусиб айланиб юраман. Кўз ўнгимдан ўғлим кетмайди. Биламан, ҳозир у ухламоқчи, аммо ўғлим ёстиғи устида энди бошқа она, энди унга бошқа бир жувон алла айтаяпти. Бу овозни кўп эшитганман: ширали, майин...

Шундан кейин бузуқлик қилиб бўлсада «яримта»га пул топаман. Аламимдан ичаман...

Воҳиданинг кўз ёшларини энди тўхтатишнинг иложи йўқ эди. Ана шунақа, азизларим. Хўш, бу жувонга ўхшаганлар бизнинг шаҳри азимда озми?

Бир пайтлари Маҳбуба ҳам уз исми-жисмига монанд офатижон қиз эди. Олий даргоҳда ўқиди, ҳуқуқшунослик мутахассислигини эгаллади. Бообрў ота-оналари, адлия ходимлари бўлмиш ака-укалари катта тўю томошалар билан уни турмушга узатишди. Икки фарзанд кўришди. Бироқ «одам ови»дан бери келмайдиган суюқ оёқ Васила Тоғаева деган жувон билан танишдию, Маҳбуба ўзгарди-қолди, у орқали янги «дугона»лар орттирди. Ресторанлардан боши чиқмай қолди. Оқибатда ичкилик унинг бор-йўғини шилиб олди. Ҳозир ичиб олиб транспорт бекатларида ағанаб ётадиган Маҳбуба Ёндашеванинг шипшийдон бўлса ҳам Абдураҳмонов кўчасидаги 13-уйда турар жойи борлигига, қачонлардир кишилар кўрса ҳавас қиладиган жувон бўлганига ҳеч ким ишонмайди. Эр ҳам аламидан шу йўлга кириб кетди.

Маҳбуба билан Васила борни ундириб ичса, Галина Албекова йўқни йўндириб ичадиганлар хилидан. Йўқ жойлардан шакарни килолаб уйига ташийдиган бу аёлни кўрган киши «ҳойнаҳой мураббо қайнатса керагов» деб ўйлайди. Аммо Галя мураббо эмас... кунора самогон қайнатади, сўнгра кўпдан буён оғзига мураббо тегмаган уч фарзандини кўчага ҳайдаб, суткалаб ичади. Тўпалон қилади. Маҳалладаги «казо-казо»лар эса ҳанузгача исқирт ва ювуқсиз болаларга раҳми келиб, бош ирғаб қўйишдан нарига ўтишолмаяпти.

Абдулла Набиев маҳалласининг участка инспектори Абдуллажон Абдужалилов дилидагини тўкиб солди:

— Аёл киши ичсами, буважон, ҳаё кўтарилар экан. Ҳаё ва иффат бўлмаган кимсадан нафосат йўқолади. Шунинг учун ҳам арақхўр жувон янада жирканчлироқ...

Ҳа, аёл кишининг ичгани қурсин, кўрган кишининг кўзолди қоронғилашади!

Донобувага
Абдулла НУРБЕК ва
Дилибек МУРОДОВ котиблик қилишди.

Дўст айтса эди...

(Этюд)

Хизмат юзасидан олис бир шаҳарда эдим. Ҳар кунгидек юмушлардан ҳориб-чарчаб меҳмонхонага қайтсам, менга хонамда ҳамшаҳрим кутаётганини айтишди. Оёғимни қўлга олиб унинг истиқболига югурдим. Не кўз билан кўрайки, ростдан ҳам рўпарамда юртдошим турарди. Бир сакраб қаршисига бордим. У қўл чўзди. Мен ҳам... Шунда менга юртим нафасини олиб келган одам билан қўл бериб кўришиш камлик қилаётгандек туюлди. Шитоб билан қулоч ёзиб унга интилдим. У ҳам раъйимни қайтармади... Сўнг у олдинига мийиғида, кейин эса хахолаб кулганича мендан узоқлашди.

— Самимий эмас муомаланг, — деди хонадан чиқиб кетаркан. — Барибир сенга юртимиз ҳақида ҳеч нарса айтмайман.

У кетди. У менинг кўрарга кўзи, отарга ўқи йўқ душманим эди. Мен ўз қилмишимдан ўсал бўлганча қолавердим. Кейин ҳам ўша воқеани ҳар эслаганимда кўп афсус чекиб юрдим. Бора-бора эсласам мен ҳам куладиган бўлдим.

Ахир ўша гапларни дўстимнинг оғзидан эшитсам нима бўларди?..

Адҳам ДАМИНОВ.

Бир табассум...

Бир қиз ўз дугонасига деди:

— Мен бўлғуси эримга тўйдан кейин барча уй юмушларига ёрдам берасиз десам, «жоним билан» деб жавоб қилди.

— Демак, ёрдам бермас экан.

— Нима учун?

— Чунки уй юмушлари жон билан эмас, қўл билан бажарилади.

⊙

— Ҳа, дўстим, кайфиятинг чатоқ, бошингга бирор кулфат тушдими?

— Э, нимасини айтасан, қайнанамни шаҳар айлантириб юриб адаштириб қўйдим.

— Сен жуда ғалати экансанку, шунга хафа бўлиб ўтирибсанми?

— Э, йўқ, қайнанам икки соатга қолмай яна уйимни топиб келибди!

Алишер САЪДУЛЛАЕВ.

ДОНОБУВА ЎГИТЛАРИ

Арақ ҳам оёқдан, ҳам ақлдан олади.

* * *

Бир зумлик кайф — умрга ҳайф

* * *

Арақ оғизга томчиламайди, соғлиқни қамчилайди!

* * *

Майга ўрганган майиб бўлади,
Ахир ҳаётдан ғойиб бўлади!

* * *

Арақ — филдан ҳам зўрроқ,
Бу гап мағзин чақиб боқ!

* * *

Ичкилик силла қуритар,
Умр ўтмай қаритар!

Табиат ва инсон

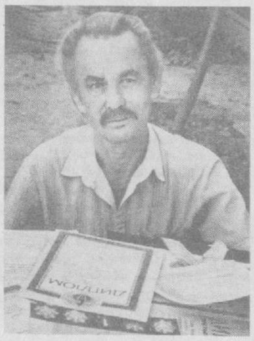

Қушлар — менинг дўстларим

⊙ Бу йигитнинг ҳовлисига тонгда кирмабсиз. Турли-туман қушларнинг овозини эшитиб гўё ўзингизни кимсасиз ўрмонга киргандай ҳис қиласиз. Каптарлар ғу-ғуси, канарейканинг чуриллаши, булбул ноласи, тустовуқнинг қу-қуси — ҳаммаси бирлашиб ажиб бир симфонияни яратади, эшитган кишининг бахри-дили очилади. Унинг боғида қушларнинг 50 дан ортиқ тури бор.

Ҳа, Рустам Юнусов 20 йилдан буён қушлар ишқибози. Шунинг учун ҳам шаҳримиздаги парранда ихлосмандлари унинг ишчилар шаҳарчасида жойлашган Радиальная кўчасидаги ҳовлисини яхши билишади.

⊙ СУРАТЛАРДА: Р. Юнусов ва унинг қанотли дўстлари.

Ш. Иброҳимов фотолари.

Фан янгиликлари

«Ҳар доим бўлсин қуёш!»

Қрим ўзининг қуёшли кунлари билан шуҳрат топган. Шунинг учун Украина ССР Фанлар академиясининг материалшунослик муаммолари институти олимлари айнан шу ерда гелиоцентр қуришга қарор қилишди. Бу қурилиш Семеиз яқинидаги Кацивели посёлкасида олиб борилмоқда.

Бир неча йилдан буён Қрим қуёши хизматидан фақат шоколад рангини олишга ишқибозларгина фойдаланишмаяпти: бу ердаги гелиоқурилма (қуёш энергиясидан фойдаланиш қурилмаси) беш қаватли «Спортивная» меҳмонхонасини иситиб, иссиқ сув билан таъминлаб келмоқда. Бундай қурилма Ялтадаги маиший комбинатда ҳам ишлаб турибди. Гелиоцентр ишга тушиши билан осмон ёритгичи олимлар томонидан қўйилган янги муҳим бир вазифани бажара бошлайди: унинг энергияси ёрдамида ўта тоза металлар ва қотишмалар олиш мўлжалланмоқда.

Раъно МАДАЛИЕВА,
врач.

Ўтмиш саҳифаларида

«Оғишини топдим...»

XVIII асрдан илгариёқ бельгиялик савдогар Иван Гинкин ўзининг «ҳаммаслаклари» билан Курск районида темир рудалари конини топган эди.

Орадан қирқ йил ўтгач, Белгород районида чегаралар бўйича иш олиб борган таниқли рус астрономи академик П. Б. Иноходцев бу ерда ер магнетизмининг кучли аномалиясини кузатди. 1783 йилда Фанлар академиясининг умумий йиғилишида ўз докладида билан қатнашган олим бу ғалати ҳодиса сабаби тўғрисидаги ўз тахминларини баён қилди. «Икки асбоб ёрдамидаги бир неча марта кузатишлардан, — дея уқтирди П. Б. Иноходцев, — мен магнит стрелкасининг 15 градусгача ғарб томонга оғиб кетганини топдим. Шунингдек бу оғиш бошқалардан фарқ қилади, бу каби холни мен мана шу экспедиция билан бирга илгари Волга районида ҳам кузатган эдим. Демак, бундан кўринадики, бу яқин орада ҳам темир руда кони бор деб фараз қилиш мумкин».

Бироқ бахтга қарши Россиянинг илмий ва саноатчилар дунёси худди Гинкин топилмасидек бу муҳим ахборотни ҳам эътиборсиз қолдиришди. Улкан хазина — Курск магнит аномалияси очилгунга қадар орадан юз эллик йилга яқин вақт ўтиб кетди.

Адҳам ҲАМДАМОВ.

Саҳифа меҳмони:

Тошкентдаги 22-болалар уйининг ошпази Саодат НАБИЕВА:

«СЕН ЕТИМ ЭМАССАН, ЖИГАРИМ»

Аяни телевизор қаршисида йиғлаб ўтирган пайтда учратдик. Экранда ахлатхона. Аллақаердан гўдакнинг «инга»лаган овози эшитилаяпти. «Автодормехбаза»нинг икки ходими қора халатда чиқиндиларни кавлаштириб, болани излашаяпти. Мана, хас-чўплар авайлаб сидириб ташланди, чиркин латта остидаги жажжи инсоннинг балчиқ қуйқумлари ёпишган чеҳрасига қуёш нури тегди. Гўдак кўзларини юмди, овози ҳам тинди, она кўкрагини излаб лаблари тамшана бошлади...

Саодат ая ҳўнграганича ўзини ичкарига отди. Келини Мунаввархон бутун аламини шу қутидан олмоқчи бўлгандай жаҳл билан телевизорни ўчирди. Ҳамма ўз хаёли билан банд. Ҳеч ким чурқ этмайди. Агар ушбу кадрлар бирор бадиий фильмдан парча бўлганида эҳтимол юраклар бу қадар уқубатли зирилламасди. Афсуски, шу даҳшатли ҳодисалар Ўзбекистондай девқомат диёрнинг юраги бўлмиш бизнинг она шаҳримиз Тошкентда рўй бераяпти. Қайси бир бағритош она митти жонни қудуққа ташлаб кетмоқда, иккинчи бирови мурғак муждани чамадонга жойлаб гўё автобус ва электричкаларда «эсидан чиқариб» қолдирмоқда, номуси булғанган айрим студент қизлар ҳали офтоб юзини кўрмаган ўз тўнғичларини юқори қаватлардан пастга итқитишмоқда...

Қизарган юз-кўзларини ювиб-артиб ҳузуримизга чиққан Саодат Оқиловна зўрба-зўр илжайди. Сўнгра ўткир нигоҳини ҳаммамизга бирма-бир қадаб чиқди.

— Ўксиманг, аяжон, бундай бағритош оналар ҳали ўз жазосини тортади...

— Қачон? Нега энди ҳаётда озми-кўпми яшаб қурбон бўлганлар учун қотиллар ўлимга ҳукм қилинадию, дунёга эндигина келиб, бирор марта ҳатто она сутига ҳам тўймаган мурғак жонни ўлдирган она деб аталмиш одамсифат бу махлуқларга лоақал танбеҳ ҳам берилмайди? Ҳозиргина ўз қулоғингиз билан эшитдингиз, қотил оналарнинг бу мудҳиш қилмишлари на ўқув даргоҳида, на иш жойида муҳокама ҳам қилинмабди.

Биз ўша пайтларда уруш одамларни бағритош қилиб қўйди, деб ўйлардик. Ўзингизга маълум, шу болалар уйида ишлардим ўшанда ҳам. Очликдан силласи қуригач, фарзандини сақлаб қолиш учун судралиб келиб гўдагини болалар уйи остонасига ташлаб, ўзи 15-20 метр нарида жон берган оналарни жуда кўп марта кўрганман. Йўқ, энди билсам, ҳатто уруш йилларида ҳам одамларда ор-номус кучлироқ бўлган, эл бошига тушган умумий офат ҳаммани бир-бирига ҳамдард қилиб қўйган экан. Бу билан энди орамиздан меҳр-оқибат батамом кўтарилди, демоқчи эмасман. Аксинча, ғамхўрлик кучайиб бораяпти, эллар, элатлар тобора бир-бирига яқинлашаяпти. Лекин тўқликка шўхлик, баъзи ёшларнинг енгилтакликлари ана шундай мудҳиш оқибатларга олиб келаяпти. Оналар фарзандларини боқолмагани учун эмас, маишатига ҳалақит бераётгани ёки эркакдан алдангани учун баъзан қурбон қилиб, баъзан болалар уйлари ёки туғруқхоналарга ташлаб кетишаяпти. Худди ана шунинг учун ҳам даҳшатли уруш йилларидаги етим болалар жами уч юз эллик минг нафар бўлгани ҳолда ҳозир улар салкам саккиз юз минг рақамини ташкил этади.

—Ё, алҳазар, икки баравардан ҳам кўпроғ-а! Эҳтимол оилани мустаҳкамлаш масаласи эътибордан четда қолаётгандир!

— Фикрингизга тўла қўшиламан, ўғлим. Аввало, ёшлар яхши танишиб улгурмасдан турмуш қуриб кетаверишади. Болалар кўпайгач, бирдан уларнинг характери бир-бирларига тўғри келмай қолади. Ариза кўтариб судга боришади. Суд эса орқа-ўнгини суриштириб кўрмасдан оилани тўзғитиб қўяқолади. Менимча, бу борадаги қонунларимиз ҳали ҳам бирмунча бўшроққа ўхшайди. Катта жариманинг ўзи камлик қилади. Бу бир. Иккинчидан, ёш ва ёлғиз она ўйин-кулгини, маишатни қўмсаб қолади, болалар унга ортиқча юк бўлиб туюлади ва оқибатда кичкинтойларини болалар уйига топширишга аҳд қилади. Шу йўсинда болалар уйидаги жажжилар сони кўпая боради. Она эса шундан кейин жуда кўп ҳолларда бузуқи йўлга кириб кетади. Бундан ташқари оиланинг бузилиб, болаларнинг тирик етим қолишига гиёҳвандлик ва арақхўрлик ҳам ҳанузгача асосий сабаблардан бири бўлиб қолмоқда. Очиғини айтсам, илгари одамларда ор-номус кучлироқ, эрдан чиқиб эрга тегавериш, хотин олиб, хотин қўяверишни қаттиқ айб саналарди. Энди эса қўйди-чиқдилар ҳаммомга кириб чиқишдай гап бўлиб қолди. Оқибатда болалар азият чекаяпти.

— Нуқул бировларнинг ташвишини ўйлайсизу, ўзингиз ҳақда гапирмаяпсиз...

— Э, менинг таржимаи ҳолимнинг қизиқарли жойи йўқ. Абдумутал акангиздан «қора хат» олганимдан кейин уч яшар ўғлим Абдуазим билан қолиб кетдим. Айрилиқ азоби оғир экан. У хонага кираман-йиғлайман, бу хонага кираман — кўз ёш тўкаман. Бир куни дадам «Сени дугонанг сўраяпти» деб қолдилар. У киши 22-болалар уйида қоровул бўлиб ишлар эдилар. Дарров Тонянинг сиймоси кўз олдимдан ўтди. У билан ёшликдан бирга ўсганмиз. Ўзбекчани ҳам сувдай ичади. Бордим. «Саодат, — деди Тоня, — уйингда ўз ёғингга ўзинг қовурилиб ўтирасанми? Ҳозир уруш. Мана, мен ҳам эрим ҳақида совуқ хабар олдим. Ишласанг, юпанасан, кел, болалар уйида ошпазлик қил».

Йўқ деёлмадим. Кейинчалик билсам, Москвадаги ўқишини чала ташлаб қайтган Тоня Хлебушкинани болалар уйига директор қилиб тайинлашган экан.

Биринчи бўлиб болалар уйига ленинградлик етимларни қабул қилдик. Ўша жажжилар ҳали-ҳали кўз олдимдан кетмайди: ҳаммаси оч-наҳор, қоқ суяк, кийимлари афтода. Бирини қучоқлайман, иккинчисининг бошини силайман. Озиқ-овқат миқдори белгили, нимжонроқларига бир-икки тишлам нонни ортиқча беришнинг ҳеч иложи йўқ.

Ҳар куни иккита нонни уйдан пинҳона олиб чиқиш учун минг хил ҳийла ишлатаман. Уч-тўрт ой шу зайлда уйдан нон ўғирлаб юрдим. Бўлмади, қўлга тушиб қолдим. «Қизим, — дедилар дадам, — етимларнинг бошини силаган савоб. Бунинг учун укаларингнинг ризқини қийиш яхшимас. Ўзимга айтсанг бўлмасмиди, бир иложини қилардим».

Шу-шу ҳар куни иккита нонни дадам белбоғига тугиб келадиган бўлдилар. Шу йўл билан касалмандларини ҳам оёққа турғазиб олдик. Уруш йилларида биз ота-онасиз бедарак кетган 6 минг болага бошпана бердик. Ҳамма кичкинтойлар мени Соня хола деб аташарди. Болалар ўзбек миллий таомларини жуда хуш кўришарди. Нуқул улар:

—Соня хола чучвара пиширинг.

— Соня хола, ош егим келаяпти!

—Соня хола, мошхўрдани соғиндим!

— Соня хола, хоним пиширмай қўйдингиз!

— Соня хола, картошка манти бўлсаям майли!

— Соня хола, бугун лағмон тайёрлайсизми, — дея жон-ҳолимга қўйишмасди. Кошки буёғда масаллиғи ошиб-тошиб ётган бўлсаю, болажонларимни бир тўйдириб хумордан чиқсам, афсуски, бунинг иложи йўқ эди. Аммо дадамлар иложини топдилар. Бир куни улар «Қизим, сен энди шу ерда қолиб ишлайсан, ўрнимга қоровуллик ҳам қиласан, мен далага чиқиб деҳқончилик қилмасам бўлмайди» дедилар. Бу фикр Тоняга ҳам маъқул тушди. Қирқ тўртинчи йилнинг баҳорида шаҳарга туташ колхоздан ер олиб, буғдой, мош, карам, бодринг, картошка, қовун-тарвуз экдик. Аммо уруғлик топиш ўлимдан баттар бўлди. Шу йили болаларим биринчи марта миллий таомларимиздан тўйиб ейишди. Антонина ойимга:

— Саломат опа, тандирнинг оловини ўчирманг, бизнинг болалар оби нонга ўч, — дея ҳазиллашадиган бўлиб қолди. Касалванд ҳолига дадам экин-тикинларни ўзлари йиғиштириб олар, болалар уйига биркитилган иккита қора отда уни ташиб келтирар, аравада қовун-тарвуз келтирилган кун болалар учун чинакам байрамга айланиб кетарди. Дадам:

— Икки қорабайирим омон бўлса сен дўндиқларимни ҳеч нимага зориқтирмайман, — дердилар ҳамиша кўзларига ёш олиб. Чиндан ҳам болалар уруш охиригача ҳеч нимага зориқишмади.

— Болаларнинг кейинги тақдири нима бўлди!

— Мана, кўринг, бир папка хат. Баъзиларини ўқиб берайми? Бўпти, эшитинг. Буниси Димадан: **«Азиз ойижон, берган нон-тузингиз ҳаққи, сизни ҳеч қачон унутмайман. Невараларингиз сизга оташин салом йўллашаяпти.**

Дмитрий. Ленинград».

«Ойижон, ҳамма нарса бисёр бўлса-да, ўша қорабайирларда ташиб келтирилган қовун-тарвузларни тез-тез тушимда кўриб тураман. Бизникига меҳмон бўлиб келинг.

Ҳурмат билан: Сергей. Минск».

«Соня хола, рафиқамга тандирда нон ёпишни ўргатмоқчиман. Илтимос, рецептурасини юборинг ёки ўзингиз келиб, уйимизда меҳмон бўлинг.

Сизнинг Колянгиз. Москва».

«Уйингиздан нон олиб келиб боқиб одам қилган ўша ўғлингиз Данилевичман, ойижон. Ватанимизда Сиздай инсонлар бисёр экан, биз ҳеч қачон кам бўлмаймиз. Ўғлингиз, менинг дўстим Абдуазимни ўпиб қўйинг.

Салом билан, Лёва. Волгоград».

Хуллас, хатлар кўп, мамлакатимизнинг деярли ҳамма шаҳар ва қишлоқларидан келиб туради. Айниқса, Антонина Павловна жуда кўп мактуб олади. Унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилгандан кейин хатлар оқими янада кучайди.

— Демак, урушдан кейин болаларнинг ҳаммаси ўз ота-она, қариндош-уруғларини топиб олишибди-да!

— Ҳа. Фақат Нелля Ивановананинг ҳеч кими чиқмади Уни ўзимга қиз қилиб олдим. Ўз ёлғизимдан ортиқ тарбиялаб тўю-томоша билан 1971 йилда куёвга узатдим. Бироқ қизгинамнинг умри қисқа экан. Шу йил март ойида Неллямни арақхўр безорилар ўлдириб кетишди. Эри ҳам номардлик қилди, фарзандларидан воз кечгач, уларни болалар уйига — яна ўз бағримизга олдик.

— Аяжон, бир гапим сўрасам, кўнглингизга келмайдими!

— Марҳамат, сўрайверинг, ўғлим!

— Икки кам етмишда экансиз. Кексалик гаштини суриб юраверсангиз бўлмайдими!

— Тушундим. Қариганингизда ишлаб нима қиласиз, демоқчисиз. Хўш, нима қилай? Уч кун кўринмасам, Тонянинг ўзи келади. Ундану ҳар хил баҳоналар билан қутулиб қолишим мумкин. Болажонман. Кичкинтойлар жони-таним. Буни дугонам ҳам, бошқалар ҳам яхши билишади. Иложини топишолмаса уйимга ўша қора-кўзлардан беш-олтовини юборишади. Рўпарангда «Соня хола» деб жавдираб тургандан кейин бу юрак дош беролармиди! Бунинг устига ўзим ҳам бир ҳафта ўша тўполончилар шовқин-суронини эшитмасам тарс ёрилиб кетай, дейман.

— Болалар уйида тирик етимчалар ҳам кўпдир!

—Оз, эмас. Ана, пастга— ҳовлига қаранг,атайлаб дам олиш лагеридан қочиб мендан хабар олгани келишибди. Анови истараси иссиқ қиз—Муқаддас, иккита ўғил укаси ҳам бор. Онаси Сурхон гўзалларидан бири, олифта. Эри ташлаб, бошқа аёлга уйлангач, етти болани тақдир қўлига топшириб, ўзи аллақаёқларга гум бўлибди. Бундан хабар топиб ўзимиз гўдакларни болалар уйига олиб келдик. Энг кичигини дадаси маст ҳолда дўппослаб ўлдириб қўйибди. Мана, неча йилдирки, на ота, на она болалар ҳолидан хабар олади. Ўғил-қизлари ҳам улардан аллақачон воз кечишган.

Ҳув анови тўп тепаётган боланинг оти Мухтор. Тўрт яшарлигида ота ўғлини алдаб болалар уйи олдига ташлаб кетибди. Мухторнинг қиз укаси бор экан, уни соғинади, аммо қаерда эканлигини билмайди. Излайвериб бизнинг ҳам тинкамиз қуриди.

Аммо,ҳу ана. Муқаддас билан суҳбатлашиб ўтирган қиз Гулистоннинг тақдири жуда аянчли. Онаси ниҳоятда чиройли бўлган экан. Дада катта камомад қилиб қўйгач, қамалишдан қўрққанидан устига бензин қуйиб, аввал хотини, сўнгра ўзини ёқиб юборган. Бечора қизнинг укалари ҳам бор: икки ўғил, икки қиз, бир-бирларига шундай меҳрибонки...

— Узр. Болалар уйи директори ҳақида икки оғиз сўз...

— Тоня Хлебушкина ҳақидами? Ҳаҳ, икки оғиз сўз билан уни таърифлаб бўларканми? Антонина Павловна ҳақида китоб ёзиш керак, китоб! Жуда чиройли эди ёшлигида у. Ёлғиз ўғли Виталийни деб, шу даргоҳдаги жажжиларни деб турмуш қурмай ўтди. Бўлмасам, не-не йигитлар оғиз солмади унга. Қалби дарё, ўзи бир дунё Тонянинг. Қанчадан-қанча ўғил-қизларни болалар уйидан олиб, бағрида тарбиялаб вояга етказди. Мана, охиргиси Юра Даниловни олинг. Ҳозир унинг фамилияси Хлебушкин. Дадаси рашк қилиб Юранинг кўз ўнгида онасини сўйиб ўлдиради. Бу даҳшатдан изтиробга тушган бола карахт бўлиб қолади. Юрани ўзига келтиргунча Тоня икковимиз бир ўлиб бир тирилганмиз. Ҳозир Юра бола-чақалик. Тонянинг ўзи катта тўй қилиб уйлантирди. Тарбиялаган онасини Юра жон-дилидан яхши кўради, бирор хизмати бўлармикин, деб уззу кун унинг атрофида парвона. Ана шунақа ажойиб инсон менинг дугонам!

Шу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Баъзи ота-оналар «Болалар уйи» деганда даҳшатга тушишади. Уларнинг назарида гўё бу ердаги болалар оч-наҳор юришади, тарбиячилар уларни сўкиб силташади. Бу эски сафсатага ишонувчилар шуни билиб қўйишсинки, эркатойларимиз ҳар томонлама ғамхўрлик ва меҳр-муҳаббат оғушида. Вақтида дам олиб, вақтида овқатланишади, ўқишади, ҳар хил ўйинлар билан машғул бўлишади, спорт секцияларида иштирок этишади. Лекин аҳён-аҳёнда бола пақирлар ўз ота-оналарини қўмсаб чуқур нафас олиб қўйишади. Ҳа, бизда ҳаммма нарса муҳайё. Фақат ота-она меҳрига зор улар.

Уруш айни авжига чиққан йиллар болалар ҳузурига академик шоир Ғафур Ғулом ташриф буюриб, кечагина ёзган «Сен етим эмассан» шеърини тўлқинланиб ўқиб бергани ҳали-ҳанузгача эсимда турибди. Шоир шеъридаги бир бандни оддий иборалар билан айтмоқчиман: Ватан бор, партия бор, Сизлар асло етим эмассизлар, менинг азиз жигарбандларим. Бунга болалар фондининг тузилиши, партия ва ҳукуматимизнинг болалар уйларига эътиборни янада кучайтириш тўғрисида қабул қилган қарори ёрқин далилдир.

— Болалари ҳолидан хабар оладиган ота-оналар ҳам бордир!

— Садқаи ота, садқаи она кетсин ўшалар! Келиб ҳамманинг тинчлигини бузишади.

Тунов куни яна бир кўнгилсиз воқеа рўй берди. Тушликдан кейин болалар эндигина уйқуга кетишувди. Бирдан Гриша орқасидан кучук қувлагандай биз ўтирган хонага югуриб кириб келди. Бола пақир дир-дир титрайди денг. «Нима гап, Григорий?» деб берган саволимизга «О... о..,» дейдию, буёғини айтолмайди. Ниҳоят, «Ўзингни бос, болам» деганда кейин аранг «Ойим», дея олди, холос. Шу пайт ташқарида тўполон кўтарилди. Чиқдим. Не кўз билан кўрайки, қаршимда вино ичавериб юзи шалвираб қолган, патак соч, исқирт кийимдаги бир аёл жавраб турарди. Аранг танидим. Бу Гришанинг онаси эди.

— Ўғлимни бер, — дея дўқ урди у.

Шу қадар жаҳлим чиқдики, «йўқол» деб бақириб юборибман. Арақхўр она чинқириб, ҳаммани оёққа турғазди. Бунақа шаллақи аёлни умримда биринчи кўришим эди, гангиб қолибман. Ялиниб-ёлвориб аранг тинчитдим.

— Бўпти, — деди Гришанинг онаси гўё менга ҳиммат кўрсатаётгандай, — уч сўм бер, майли, ўғлим сизларники бўлақолсин...

Илож қанча, сўраган пулини қўлига тутқазиб, болалар уйидан зўрға чиқариб юбордим. Пул берганим учун Тонядан роса дакки эшитдим. Шаллақи иккинчи марта келганида милиционернинг қўлига топширдик.

— Ҳа, Сизларга оғир экан... Ниҳоят охирги савол: «Оқшом» ва унинг жажжи «Мушоҳада»сига илтимосу истакларингиз...

— Илтимосим шуки, оналик ориятини оёқ ости қилаётган беномусларни газеталарингиз саҳифаларида пўстагини қоқиб, шармандаи шармисор қилинглар, токи бошқаларга ибрат бўлсин. Фарзанд уволи урсин уларни! Сизларга эса ижодий камолот тилайман.

— Қуллуқ, раҳмат, аяжон!..

Саҳифа мезбонлари
Абдулла НУРИМОВ ва
Дилмурод ОБЛАЕВ.

«Мушоҳада»нинг навбатдаги сони 30 августда чиқади.

РЕДКОЛЛЕГИЯ

«МУШОҲАДА» («Размышление»)
Ежемесячный выпуск общественной редакции газет «Тошкент оқшоми» и «Вечерний Ташкент».

Ҳар ойнинг сўнгги ҳафтасида сешанба кунлари чиқади.

Справкалар учун телефонлар: 32-54-15, 33-99-42, 32-55-66.

«Оқшом» газеталари саҳифаларида

«МОСКВА — ПРАГА» — СТУДЕНТЛАР МАРШРУТИ

«Юксак маданиятли хизматингиз, қувноқ табассумингиз учун раҳмат!» — «Проводник» студентлар отрядининг таклиф ва мулоҳазалар китобида ана шундай ёзув пайдо бўлди. Уни чехословакиялик инженер Милош Сафаржик ёзиб қолдирган.

Ёшларнинг «Москва — Прага» маршрутида хизмат кўрсата бошлаганларига кўп вақт бўлгани йўқ. Шунга қарамай улар кўпгина миннатдорчиликларга сазовор бўлишди.

Темир йўлларда ишлаётган отрядлар кўп йиллардан бери мавжуд, аммо шу йилдангина улар халқаро маршрутларга хизмат кўрсата бошладилар. Пассажирлар Москва ёшларининг ташаббусини муносиб баҳоладилар. Сафар давомида улар одатдаги хизматлардан фойдаланибгина қолмай, справкалар бюросига мурожаат этишлари ҳам мумкин. Студентлар икки купени болалар бурчагига айлантиришган. Поездда холис хизмат бюроси ҳам мавжуд. Истаган вақтингизда кийим-кечакларингизнинг майда ремонти бажарилади.

МЕТРО БИТЦАГА БОРАДИ

Метронинг «Теплий Стан» вокзали атиги икки йилгина сўнгги бекат бўлиб қолади, холос. Ваҳоланки, яқиндагина метро поездлари Коньково ва Теплий Станга қатнай бошлаган эди. Мана энди метро трассаси узайтирилаяпти. 15-қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи очиқ усулда бунёд этган «Битца боғи» метро станциясида сайқал бериш ишлари бошланди. Ҳадемай, ана шу вокзал метронинг Калуга радиусидаги сўнгги бекат бўлиб қолади.

ҒИЛДИРАКЛИ МЕҲМОНХОНА

Ҳар куни пойтахт корхоналарига неча киши командировкага келиб-кетади, биласизми! Жуда кўп. Завод ва фабрикаларнинг меҳмонхоналарида эса қанча ўрин бор! Жуда кам. Войтович номидаги Москва вагонлар ремонти заводининг коллективи ана шу номутаносибликни ўзига хос йўл билан, касб нуқтаи назаридан ҳал этишга муваффақ бўлди.

Куни кеча ремонт қилиш учун келтирилган икки вагон энди пўлат излар бўйлаб қатнамайди. Улар вагон-меҳмонхонага айлантирилади. Улар учун махсус жой тайёрлаб қўйилган. Ҳозир вагонларнинг ички кўриниши ўзгартирилаяпти, душхоналар жиҳозланмоқда. Купелар кенгроқ ва шинамроқ бўлади. Меҳмонхоналар холодильниклар ва телевизорлар билан таъминланади. Уларда озодалик ва тартибни сақлаш билан махсус ходимлар шуғулланадилар.

ЮТУҚЛАР САЛМОҒИ ОШАДИ

Август ойининг ўрталаридан москваликлар нархи 50 тийинли пул-буюм лотереяларини сотиб олишлари мумкин.

Шу билан бирга одатдаги, 30 тийинлик билетлар ўз кучида қолади, шу йилнинг барча тиражлари белгиланган муддатларда ўтказилади. Шунчаки РСФСР Молия министрлиги 1988 йилда қўшимча иккита — кузги ва янги йил арафасидаги пул-буюм лотереяларини ташкил этишга қарор қилди. Мазкур лотереялар бўйича тиражлар 16—17 сентябрда Петрозаводск шаҳрида ва 29—30 декабрь кунлари Калуга шаҳрида ўтади. РСФСР молия министрлиги Савдони молиявий таъминлаш ва пул муомаласи бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Польняков ана шу лотереяларнинг хусусиятлари ҳақида ҳикоя қилади:

— Ҳар икки лотерея тиражларида ютуқларга тўловлар қарийб икки баравар кўпаяди, — дейди у. — Агар одатдаги 30 тийинли лотереяларда миллион билетга 180 минг сўмлик ютуқ тўғри келса, янги лотереяларда бу ютуқ 350 минг сўмни ташкил этади.

Кўп йиллик танаффусдан сўнг биринчи марта «Волга» ГАЗ—24—10 автомашиналари ўйналади. Кузги тиражда эса «Электроника ВМ—12» видеомагнитофонлари пайдо бўлади.

Пул ютуқларининг ҳажми ҳам кўпайган. 50 тийинлик билетга 5 минг сўм ютуқ чиқиши мумкин.

ХАЛҚАРО ТАКСОФОНЛАР

Ҳадемай, Москва шаҳридаги телефон-автоматлардан кўпгина хорижий шаҳарларга қўнғироқ қилиш мумкин бўлади.

«Москва шаҳар телефон тармоғи» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Буюк Британиянинг кўпчиликка маълум «Женерал — Плесси Телекоммуникейшинз» компанияси вакиллари ана шу ҳақда келишиб олдилар. Улар замонавий телефон алоқа хизматини кўрсатувчи қўшма Совет — Британия корхонасини ташкил этиш ҳақидаги протоколни имзоладилар.

Қўшма корхона халқаро таксофонлар тармоғига хизмат кўрсатади. Сўзлашув ҳақи кредит ёки олдиндан ҳақ тўланган карточкалар ёрдамида тўланади. Алоқа тўғридан-тўғри телефон номерларини териш билан ўрнатилади. Даставвал хизматнинг ана шу кўринишидан Москвада ишлаётган, яшаётган ёки командировкага келган чет элликлар фойдаланадилар. Вақти келиб, ана шу хизматдан москваликлар ҳам фойдаланадиган бўлишади.

«Вечерняя Москва».

Кўнгли бедор одамлар

Аъана деган сўзнинг ўзида қандайдир бир эзгу маъно ниҳон. Анъана ҳам одамлар билан тирик. Анъанани одамлар давом эттиради. Одамларнинг кўнгли эса ҳамиша эзгуликда, яхшиликда.

Дейлик, тўрт нафар киши йиғилишиб гангир-гунгир гурунглашиши, кўнглини бўшатибгина суҳбат қуриши учун унчалик кўп нарса керак эмас: кўкка бош урган азамат чинору бир сўри, дастурхон, дастурхонда нону қанд-қурс ва биқирлаб турган самовар, шунингдек, қиёмига етказиб дамланган чой бўлса бас. Бунинг учун яна клубми, чойхонами бўлса ундан ҳам яхши. Агар бу клубни маҳалла аҳли бамаслаҳат, ҳашар йўли билан қурса янада яхши.

Ана шундай клуб-чойхона яқиндагина Куйбишев районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» номли маҳаллада қурилди. Маҳалла активлари профессор Азим ака Самиғжонов, Мухтор ака Ҳайдаровларнинг куюнчаклиги, ташаббускорлиги туфайли бу ердаги ташландиқ гўша ободонлаштирилиб яхшигина клуб қад ростлади. Унга тегишли территория ҳам ободонлаштирилиб, чиройли панжаралар билан иҳота қилинди, дов-дарахтлар ўтқазилди. Энди бу клуб маҳалла аҳлининг дам оладиган хушҳаво масканига айланади. Маҳалла комитети ҳам, оқсоқоллар совети, хотин-қизлар совети ҳам шу ерда жойлашган. Комитет планида партия ветеранлари, санъаткорлар, ижодкорлар билан учрашувлар бор. Ана шундай учрашувлардан бир нечтаси ўтказилди. Санъаткорлар Муножот Йўлчиева, Ҳалим Жўраевлар маҳаллага меҳмон бўлишиб, яхши куй-қўшиқлар билан хушнуд этишди.

Ташкил топганига салкам чорак аср бўлган ушбу маҳаллада 275 хонадон бор. Бу ерда ўн бир миллат вакилидан ташкил топган уч мингдан кўп аҳоли истиқомат қилади. 42 нафар Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 67 нафар коммунист, 79 нафар меҳнат ветерани, 18 нафар кўп болали она, 4 нафар «Қаҳрамон она» бор.

— Кези келганда шуни айтиш керакки,— дейди маҳалла жонкуяри А. Самиғжонов,—маҳаллада амалга ошириладиган ишларга халқ вакиллари бўлмиш депутатларимиз ҳисса қўшишмаяпти. Одамларнинг ўзи ташаббус кўтариб чиққанда депутатлар ўзини панага олса ғалати бўларкан. Депутатлар шундай пайтда ёрдам бермаса, ҳеч бўлмаганда яхши сўз, яхши маслаҳат билан мададкор бўлмаса қачон бўлади?

Лекин, барибир, энг муҳими — ташаббус бор, яхши анъаналар ва бу анъаналарни давом эттиргувчи кўнгли бедор одамлар бор. Улар бор экан — ишимиз чаппасига кетмайди, ҳаётимиз ҳам, кўнглимиз ҳам бут бўлиши муқаррар. Яна ўша гап: шундай одамлар бор бўлсин.

С. САЛОҲИДДИНОВ.

СУРАТДА: (ўнгдан иккинчи) маҳалла хотин-қизлар советининг раиси Мавлуда Парпиева қабул пайтида.

Т. Каримов фотоси.

№ 7 (21)

Дам олишда

(Репортаж)

— Ўртоқлар, ўртоқлар, мана ваъда берганимиздек, ажойиб, сўлим оромгоҳлардан бирига етиб келдик. Нима? Кеч қолдик. Э, бўлмаган гап! Қани, соат энди тўрт бўлибди, холос! Ахир шофёрни ҳам тушуниш керак. Кечқурун тўйда сал кўпроқ олворган экан, ўзига келгунча анча қийналибди, азамат! Майли, вақтни кетказмай бошладик! Нимани бўларди, дам олишни! Атрофга қаранглар! Ана сизга тоғлар, ана боғлар! Ажойиб сойлар, ажойиб жойлар, лойлар, тойлар, бобойлар, ва ҳоказо ва ҳоказо! Ҳа, ўзинг билмаган ҳолда шоир бўлиб кетасан киши! Табиат борини бизга ҳадя этмоқда! Қоровул Аширмат тоға айтганидек, «Табиатда йўғини дўкондан топса бўлади!». «Яримта бўлса халтада, шу ерлар ҳам Ялта-да!». А, лаббай! Қани тезроқ қуйинг, акагинам, қуйинг! Вақт кетаяпти. Ҳа, кўп эмас, элликтадан! Элликтадан ошмасин, ҳамма бирга бошласин! Тавба, қофияни қаранг, қофияни. Қани, қадаҳ сўзини ким айтади? Майли, ўзим бошлаб бера қолай. Хўп, қани, нима ҳам дердик. Доноларимиз айтганидек, беш карра беш — йигирма беш! Ҳамма олади. Кемага тушганнинг жони бир! Э, тўхтанглар, рюмкалар қўйилмасин, яна 50 тадан, жуфт бўлади. Ҳаммамиз жуфт бўлиб юрайлик! Яхши, энди коллектив учун учинчисини оламиз. Олиш шарт, олиш шарт, жуфт бўлиб яшаш яхши. Лекин коллективга нима етсин. Ҳа, ана энди сал дам олишга ўхшаб қолди.

Бир қаранглар! Кўм-кўк ўтлоқлар, тоғлар! Чап томонга қаранг—тоғлар, тошлар. Ана энди, эътиборингизни ўнг томонга тортаман. Яна ўша тоғлар, тошлар. Даштлар, одамлар, бўш шишалар. Ҳой, акагинам, бу шишаларни нима қилмоқчисиз? Синдириб устига ётаман? Нега? Йог бўламан? Оёғингизда зўрға турибсизку, ўзи. Қўйинг. Тўғри, сиз йог бўласиз, мен эса йўқ бўламан. Нима кераги бор, ахир сизларни хотинларингизга бут-бутун топширишим керак-ку.

Келинглар, бундай маданий ўйинлардан ўйнайлик, масалан, топишмоқ топиш ўйнаймиз. Қани, топинглар-чи, доим сабзи ейди, карам ейди. Узоқдан фақат қулоғи кўринади. Нима-а?.. Ким айтди учинчи бўлимдаги Учаров деб? Нега энди Учаров экан? Нима? Парҳезда дўхтир сабзи, карам, кўкатларни ейишни буюрган?

Йўқ, бўлмади, яхшиси бошқа ўйин ўйнаймиз! Масалан, ким узоққа отишга! Ҳой, акам айланай, уялмайсизми, безакуска бутилкаси билан кўтаргани? Биринчиликни олмоқчиман?! Э, содда бўлмай кетинг! Мен бунақанги отишни эмас, таёқ отишни назарда тутаяпман. Тўхтанглар, тарқалиб кетманглар, сизларни бир санаб олиш керак эди-ку! Яна битта-яримта йўқолиб қолса жавобгарлик бизнинг бўйнимизда! Илтимос, ҳамма оёқда туролмайдиганлар 5 минутгина ўрнинглардан турсанглар, шундоқ санаб олсам бўлди... Ҳой, зумраша, ўралашма оёқ остида. Олтидан кейин етти бўлди. Вой, маладес! Санашни биласанми? Ўнгача? Ҳечқиси йўқ, чўзилиб ётганларни санасанг бўлди? Юролмайдиганлар автобусга ўзи чиқиб олади!..

Ўртоқлар, ахир дам олгани келганмиз, табиатни қаранглар! Сузишни биладиганлар бўлса, шундай ёнимиздан сой шовиллаб турибди! Яша ука, тўғри, жуда соз, балонда оқмоқчимисан? Яхши, баллонни қаердан олдинг? Автобусимиздан ечиб олдим? Дарров жойига олиб бориб қўй. Мана, Тўра Тўраевичнинг хотинларидан ўрнак олсанг арзийди, магазиндан атайлаб пуфланадиган матрас олиб келиб пуфлаб, тайёрлаб қўйибдилар, Ё товба! Кечирасиз! Тўра Тўраевич, кайфчилик қурсин, сезмай қолибман. Пижама жуда ярашибди. Худди ўзингизга тикилган экан.

Ҳо, акам қаёққа? Дарахтда нима бор? Олмахон тутмоқчиман? Ўрмондан эсдалик? Э, ўрмонда олмахон нима қилади. Олмахон зоопаркда бўлади. Тушинг пастга, Э-э! Ана айтувдим-а, чиқманг деб! Қани, туринг-туринг. Ҳамма ерингиз бутунми? Хайрият.

Ростини айтсам, бунақа дам олиш жонга тегди.

Ўртоқлар, бўлди, қолган дамни шаҳарда оламиз. Ҳамма автобусга чиқсин! Дам олиш тамом!

Обиджон АСОМОВ.

Кулинг дўстлар, умрингиз узоқ бўлади

Юсуфжон қизиқ ШАҚАРЖОНОВ.

Шагдайн ЦЭНД — ЛЮУШ,
Монголия ёзувчиси.

Бахтли билет

— Агар биринчи уч рақамнинг йиғиндиси иккинчи уч рақамнинг йиғиндисига тенг бўлса, бундай билет бахтли ҳисобланади ва уни тезда ютиб юбориш керак. Ўшанда бутун кунинг омадли бўлади. Бир куни менга шундай билет тушиб қолди. Ўша куни гўшт магазинига кирсам нотаниш сотувчи менга суяксиз гўшт берди, — деб қолди менга дўстим.

Мен автобусда вокзалга кетаётиб билет олдим ва унинг гапларини эсладим. Билетга қарасам рақамлари тенг экан. Хотиржам бўлдим. Гап шундаки, мен бу шаҳарга уч кунлик командировкага келиб, беш кун қолиб кетган эдим. Кечикишимга сабаб тополмай ўйлаб юрган эдим. Бирдан бахтли билет учраб қолди. Мен энди ҳаммаси яхши бўлади деб хурсанд бўлдим. Билетни оғзимга солиб ютмоқчи бўлувдим, лекин у томоғимга тиқилиб қолди. Қуён ютган илондай кўзимни ол-кула қилиб ўтирган эдим, икки киши келиб:

— Қани сизнинг билетингиз! — дейишди.

Мен, «билетим йўқ» дегандек уларга елка қисиб қўйдим.

— Нега билет олмадингиз! — деб сўрашди улар.

Мен билетни ютиш билан овора бўлиб, уларга жавоб беролмадим. Контролёрлар менга ҳайрон бўлиб, тикилишарди. Ниҳоят мен аранг билетни ютиб, хотиржам бўлдим. Пешонамдаги терни артдим. Билетни ютиб юборганимни айтишга уялиб, уни ташлаб юбордим деб айтдим. Контролёрлар шу заҳоти билетни борадиган манзилгача сақлаш кераклиги ҳақидаги ёзувни кўрсатишди.

— Ҳозир оламан, — мен шундай деб чўнтак кавлай бошладим.

— Текширув пайтида билет олиш мумкин эмас. Биз билан юринг, — дейишди улар.

Биз чоғроққина бинога кирдик. У ерда мен қаерданман, қаерда ишлайман, нима учун қоидаларни бузаётман — аниқлаша бошлашди. Мен поездга кеч қолаётганимни айтдим, улар ишонишмади. Сени қоидабузар сифатида газетага ёзамиз деб дўқ қилишди. Охир-оқибатда мендан йигирма беш тўгрик жарима олиб, қўйиб юборишди.

Мен кўчага чиқиб, соатга қарадим: менинг поездим аллақачон ярим йўлга етиб олибди.

Эртаси куни яна автобусда вокзалга йўл олдим. Билет олиб қарасам, тағин бахтли! Мен шу заҳотиёқ ташлаб юбордим. Дарров пул тўлаб, бошқа олдим.

Русчадан М. СОДИҚОВА таржимаси.

Ашула пайрови

МУҲАММАДЖОН АКА. Мана, халқ сайлларидан яна бири бошланди. Шу сайлда бирор янги қўшиқ айтсангиз-чи, қачонгача ҳамманинг жонига тегиб юрасиз «Бузургон»ни айтиб.

ХОТАМ АКА. Ҳа, майли, сиз хоҳлаган қўшиқни айтақолай, бугундан бошлаб одамларга айтаманда «Асл ёринг» шу деб.

МУҲАММАДЖОН АКА. «Ёввойи тановарни» айтяпсиз шекилли, ука, у жуда яхши ашула. Ана шунақа қўшиқни айтинг ука, қачонгача «Соям»нгизда юрибман дейсиз.

ХОТАМ АКА. Тўғри гапирдингиз уста, аввал ишни дўндириб, сўнг ашула қилинг, йўқса айтган ашулаларингиз «Куйгай».

МУҲАММАДЖОН АКА. Қўшиқнинг яхши-ёмони бўлмайди. Олдимга кун ора келсангиз сизга «Тонг отгунча» ўргатаман ука.

ХОТАМ АКА. Уста, сиздан хурсандман. Ўзим сиздақаларни жуда «Соғиндим».

МУҲАММАДЖОН АКА. Раҳмат ука, одам келсин деб айттирворган «Бир келсун» деб. Дарров келибсиз.

ХОТАМ АКА. Устанинг шогирдга амри вожиб, «Ироқ»дан бўлса ҳам келдим.

МУҲАММАДЖОН АКА. Ёшлар севадиган ҳинд қўшиқларидан ўргандингизми ёки ҳали ҳам «Дайди»мисиз?

ХОТАМ АКА. Энди менинг ҳолимни билмайдиган бўлиб қолдингизми? Бир вақтлар сиз ҳам юрган эдингиз, «Нодира аҳволидан огоҳ бўлинг» деб.

МУҲАММАДЖОН АКА. Ҳа, майли, ҳозир аҳволим сизникидан ўн чандон яхши. Энди «Қулингман» деб келсангиз бўлади.

ХОТАМ АКА. Менинг қўшиқларимдан ўрганинг, уста, кўпинча қўшиғимда «Гул фаслидир».

МУҲАММАДЖОН АКА. Мана Хотамжон, ҳар хил қўшиқлар айтдик, одамлар зерикиб ҳам қолишди шекилли. Кўп ашула айтаверсак одамлар ишдан қолишиб «Оқибати» ёмон бўлмасин.

Абдулла ТОЛИПОВ.

Аския кечасида.

Р. Шарипов фотолари.

ҚАҲРАМОН

— Ойи, сиз ҳам урушда қатнашганмисиз?

— Йўқ.

— Нега бўлмаса, «Қаҳрамон она» деган унвон беришган?

ЯНА БИР СУМ

— Амаки, суюнчи беринг, ойим туғдилар, — деди кичик Толиб амакисига.

Амакиси унга бир сўм берди.

— Яна бир сўм беринг, — деди Толиб.

— Нега? — деди тоғаси.

— Чун-ки, ойим эгизак туғдилар, — бурро жавоб берди Толиб.

ҚУЁН

— Хотин!

— Лаббай!

— Сен айтган нарсани олиб келолмадим. Бозорга киришим билан чайқовчилар мени кўриб қуён бўлиб қолди.

Бола:

— Дада, чайқовчи ҳам қуён бўладими?

— Ҳа, қуён бўлади!

— Ундай бўлса Алининг дадаси нега қуён бўлмайди?

Онаси (кулиб):

— У дадангнинг оғайниси..

Мухтор СУЛАЙМОНОВ.

Ишхонами— гапхона?

(Ҳажвия)

Иш пайтида ходимлар,
Юрмайди кўча-кўйда.
Фақат бирма-бир сўзлар,
Не ўтган бўлса уйда.

Биров айтса тонггача,
Мижжа қоқмай чиққанин.
Илиб кетар бошқаси,
Роса бурга чаққанин.

Биров айтса зорланиб,
Оғриганин бошини.
Кимдир айтар шўр қилиб,
Еёлмаган ошини.

Яна ким таърифлайди,
Кеча кўрган киносин.
Бошқа биров мақтайди,
Зўр хонаки виносин.

Бири айтса ўғлининг,
Тағин хўллаб қўйганин.
Кимдир айтар меҳмонга,
Катта хўроз сўйганин.

Ўрин қисқаргани йўқ,
Ходимлар ўз жойида.
Кам эмас ўн беш марта,
Мажлис бўлар ойида.

Ишхонами — гапхона,
Ҳайрон қоласан киши.
Бу «аҳил» коллективнинг,
Юришмас асло иши.

Нуриддин ЯҲЁЕВ.

Сўз эгасини топади

— Қадимги римликлар ва спарталиклар хўп баҳодир паҳлавон бўлишган экан-да!

— Э-э-э, агар улар Орол денгизи бўйларида бир йилгача яшаб кўришганда эди, нимжон бўлиб, тинкалари қуриб қоларди.

⊙

— «Отанг-бозор, онанг-бозор» деган гап қандай келиб чиққан экан-а?

— Ота-онанинг бебаҳо, жуда қимматли эканлигини эслатиб туриш учун. Агар бозорга бориб нарх-навонинг баландлигини бир кўрсангиз, бу гапнинг мағзини чақасиз-қўясиз!

⊙

— Соатман деб жиринглайверасанми ҳадеб, уйқуни ҳаром қилдинг-ку!

— Умринг ҳаром бўлмасин деяпман, нодон!

⊙

Қарға дарахт тепасида пишлоғини тишлаб ўтирарди. Айёр тулки дарахт остига келиб:

— Пишлоқни сенга ким берди? — деб сўради.

Қарға ҳам:

— Масалчи Крилов берди, — деган эди, оғзидаги пишлоғи тушиб кетди.

Эҳ, содда қарға, ҳали ҳам қиссадан ҳисса чиқариб олмабсан-да!..

Алишер САЪДУЛЛАЕВ.

ЖОНИ ҲАЛҚУМИГА КЕЛДИ

Ишсиз қолган хизматкор аёл иш тақсимлаш идорасига мурожаат қилди.

Идора бошлиғи:

— Қандай оилада вазифангизни адо этишни хоҳлардингиз!

— Оила қандай бўлишининг фарқи йўқ. Фақат эр-хотин ўқимишли бўлишмаса бас.

— Бунинг нима аҳамияти бор!

— Мен сизга айтсам, илгари ўқимишли оилаларнинг бирида ишлардим. Эру-хотин ўқишлари ҳақида доимо мунозара қилишар эди. Уларнинг нима хусусда гаплашаётганларини билиш мақсадида эшик тирқиши билан жавондаги изоҳли луғат ўртасида у ёқдан бу ёққа югуравериб жоним ҳалқумимга келган эди.

Афғон латифалари

УЙЛАНИШ

Эр-хотин сафарга чиқишди. Саланг тоғига етишгач, хотин эрига деди:

— Азизим, ёдингда бўлса, ўтган йили худди мана шу ерда биринчи маротаба учрашган эдик.

Эр:

— Ҳа, азизим, шуни айтишади-да, бахтсизлик одамни ҳатто тоғ устида ҳам топади, деб.

ТИНЧЛАНТИРИШ

Хотин:

— Азизим, тез хонага кир, ўғлимиз газета чайнаяпти.

Эр:

— Қўявер, газета кечаги.

ЭСИ ПАСТ САЙЁҲ

Сайёҳ поезддан тушгач, уни кутиб олган дўсти ҳол-аҳвол сўради:

— Сафар маъқул бўлдими!

— Йўқ, биродар! Келгунимча кўнглим айниб келди.

— Нега!

— Купеда тескари ўтириб қолибман дегин. Бошим айланиб, изтироб чекдим.

— Қаршингда ўтирганлар билан ўрнингни алмаштирмадингми!

— Ҳамма бало шундаки, сўрай десам қаршимда ҳеч бир зот йўқ эди.

АФСОНАНИНГ БОШЛАНИШИ

Қиз:

— Онажон, афсоналарнинг бошланиши қизиқ-а! Ҳаммаси «Бор эканда, йўқ экан» сўзлари билан бошланади.

Она:

— Йўқ, қизалоғим, ҳамма афсоналар ҳам бу сўзлар билан бошланмайди. «Азизим» сўзи билан бошланадиган афсоналар ҳам бор. Сабр қил, улғайгач ўзинг ҳам эшитасан.

Мақсуд СОДИҚОВ тайёрлаган.

Рассом табассуми

— Уста, соч-соқолимни қиртишлаб қўйинг, юз тузилишим қандай бўлганини билмоқчиман.

— Анавини уйғотиб кетмаймизми?

— Қўявер, ўзи ишга ярим соат кеч келди.

Қоровулнинг хурраги,
Ташмачига кераги.

А. Ҳакимов чизган расмлар.

Изоҳли луғат

⊙ КООПЕРАТИВ ОШХОНА — Бели бақувват одамларнинг емакхонаси.

● УЧ СЎМ — Шаҳар автобусларидаги «қуён»ларнинг баҳоси.

⊙ АНОНИМКАЧИ — Афти-ангори одамга ўхшамайдиган махлуқсифат кишининг лақаби.

⊙ СОЧ — Қизлар кесиб, ўғил болалар ардоқлайдиган мўъжиза.

⊙ МЕҲМОНХОНА — Пештоқига «Хуш келибсиз» деб ёзилган, ичкарига кирсангиз «Нега келдингиз?» деб сўрайдиган кўп қаватли кошона.

● ЧАЙҚОВ БОЗОРИ — Олиб-сотарларнинг онасини қорнидаёқ ўйлайдиган маскани.

⊙ ЛИМОНАД — Ичига гуноҳсиз пашшалар солиб тайёрланган чанқовбосди ичимлик.

⊙ АВТОБУС — Эшиклари очилса ёпилмайдиган ёки ёпилса очилмайдиган — XX асрда ихтиро қилинган «шайтон» арава.

● ҲУШЁРХОНА — Яримта отувчиларни ярим ойда одам қиладиган жой.

Дилшод ҚУЛДОШЕВ.

КОРРЕКТОР ДАФТАРИДАН

● Бетга айтганнинг заҳари (заҳри) йўқ.

● Чайқовчи қўлга тушди вергул (,).

Икки йилни олиб кетди точка (.).

● Гап билгунча, иш қил (бил).

● Дил дилга ўйна (ойна).

● Душманнинг тўри (тури) кўп.

● Дўстинг учун арақ (заҳар) ют!

● Дўст ош устидан (устида) келади.

● Ер бағри — қатиқ (қаттиқ).

● Тақир бошдан арақ (тароқ) сўрама!

Анвар МИРЗАЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ИДОРАСИНИНГ КИТОБ САВДОСИ КОРХОНАЛАРИДА МАВЖУД БЎЛГАН В. И. ЛЕНИННИНГ ЎЗБЕК ТИЛИДАГИ 55 ТОМЛИК ТЎЛА АСАРЛАР ТЎПЛАМИ ҲАҚИДАГИ

МАЪЛУМОТ

1-МАГАЗИН
13-том — 4 нусха, **15-том** — 5 нусха, **16-том** — 7 нусха, **22-том** — 9 нусха, **40-том** — 34 нусха, **42-том** — 10 нусха, **43-том** — 8 нусха, **46-том** — 17 нусха, **44-том** — 22 нусха, **49-том** — 31 нусха, **48-том** — 28 нусха, **50-том** — 33 нусха, **51-том** — 36 нусха, **54-том** — 39 нусха, **55-том** — 38 нусха.

2-МАГАЗИН
40-том — 10 нусха, **44-том** — 10 нусха, **46-том** — 10 нусха, **48-томдан 55-томгача** — 10 нусха.

4-МАГАЗИН
7-том — 99 нусха, **13-том** — 23 нусха, **28-том** — 43 нусха, **29-том** — 30 нусха, **32-том** — 26 нусха, **16-том** — 29 нусха, **19-том** — 14 нусха, **23-том** — 10 нусха, **40-том** — 14 нусха, **41-том** — 117 нусха, **42-том** — 138 нусха, **43-том** — 139 нусха, **44-том** — 141 нусха, **45-том** — 146 нусха, **47-том** — 161 нусха, **48-том** — 167 нусха, **49-том** — 165 нусха, **50-том** — 167 нусха, **51-том** — 185 нусха, **52-том** — 187 нусха, **53-том** — 186 нусха, **55-том** — 187 нусха.

7-МАГАЗИН
4-том — 1 нусха, **7-том** — 1 нусха, **13-том** — 20 нусха, **14-том** — 9 нусха, **15-том** — 9 нусха, **16-том** — 10 нусха, **19-том** — 11 нусха, **21-том** — 10 нусха, **22-том** — 9 нусха, **29-том** — 12 нусха, **32-том** — 13 нусха, **35-том** — 3 нусха, **37-том** — 22 нусха, **38-том** — 16 нусха, **39-том** — 14 нусха, **40-том** — 14 нусха, **41-том** — 14 нусха, **42-том** — 16 нусха, **46-том** — 15 нусха, **44-том** — 25 нусха, **45-том** — 6 нусха, **46-том** — 15 нусха, **48-том** — 32 нусха, **49-том** — 27 нусха, **50-том** — 26 нусха, **51-том** — 32 нусха, **52-том** — 33 нусха, **53-том** — 30 нусха, **54-том** — 25 нусха, **55-том** — 26 нусха.

11-МАГАЗИН
8-томдан 24-томгача — 40 нусха, **25-томдан** 55-томгача — 60 нусха, **47-том** — йўқ.

19-МАГАЗИН
22-том — 2 нусха, **40-том** — 10 нусха, **42-том** — 11 нусха, **44-том** — 16 нусха, **46-том** — 5 нусха, **48-том** — 19 нусха, **49-том** — 20 нусха, **50-том** — 8 нусха, **51-том** — 12 нусха, **52-том** — 23 нусха, **53-том** — 17 нусха, **54-том** — 19 нусха, **55-том** — 19 нусха.

23-МАГАЗИН
13, 16, 38, 32, 42, 49, 46, 48, 44, 45, 51, 52, 53,54, 55-томларнинг ҳаммаси — 20 нусха.

41-МАГАЗИН
1-томдан 16-томгача йўқ, 7-томдан 12-томгача — 3 нусха, **13-томдан 46 томгача** — 10 нусха.

17-«ОБУНА НАШРЛАРИ» МАГАЗИНИ
3-том — 147 нусха, **6-том** — 6 нусха, **7-том** — 30 нусха, **8-том** — 16 нусха, **9-том** — 17 нусха, **10-том** — 42 нусха, **11-том** — 65 нусха, **12-том** — йўқ, **13-том** — 130 нусха, **14-том** — 91 нусха, **15-том** — 84 нусха, **16-том** — 272 нусха, **17-том** — 102 нусха, **18-том** — 64 нусха, **19-том** — 116 нусха, **20-том** — 80 нусха, **21-том** — 94 нусха, **22-том** — 90 нусха, **23-том** — 84 нусха, **24-том** — 80 нусха, **25-том** — 65 нусха, **26-том** — 89 нусха, **27-том** — 91 нусха, **29-том** — 116 нусха, **30-том** — 91 нусха, **31-том** — 117 нусха, **32-том** — 130 нусха, **33-том** — йўқ, **34-том** — йўқ, **35-том** — 145 нусха, **36-том** — 136 нусха, **37-том** — йўқ, **38-том** — 98 нусха, **40-том** — 186 нусха, **41-том** — 210 нусха, **42-том** — 210 нусха, **43-том** — йўқ, **44-том** — 205 нусха, **45-том** — 289 нусха, **46-том** — 253 нусха, **47-том** — 754 нусха, **48-том** — 271 нусха, **49-том** — 267 нусха, **50-том** — 288 нусха, **51-том** — йўқ, **52-том** — 281 нусха, **53-том** — 283 нусха, **54-том** — 291 нусха, **55-том** — 697 нусха.

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ИДОРАСИ.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!
«ТАШГОРТРАНСЭКСПЕДИЦИЯ»нинг КИРОВ РАЙОНИДАГИ 1 ВА ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДАГИ 3-ТРАНСПОРТ АГЕНТЛИКЛАРИ
34-63-39, 34-63-40, 77-82-01, 77-82-06 телефонлари орқали бир квартирадан бошқа квартирага кўчиб ўтиш учун ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИГА

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Белгиланган кун ва вақтда келишилган адресга ихтисослаштирилган автомобиль, юкчилар бригадаси ва буюртмаларни қабул қилувчи вакил юборилади.

Кўрсатилган хизмат учун ҳақ буюмлар, жиҳозларнинг миқдорига қараб 13-03-04 прейскурантга биноан олинади.

ТРАНСПОРТ АГЕНТЛИГИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

Бу Сизнинг вақтингизни тежаш билан бирга ортиқча ташвишлардан ҳам халос этади.

«ТАШГОРТРАНСЭКСПЕДИЦИЯ».

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

КУЙБИШЕВ РАЙОН САНОАТ КОРХОНАЛАРИГА
токарлар, фрезерчилар, асбоб-ускуналар ремонти бўйича слесарлар, асбобсоз слесарлар, «Д» категориядаги ҳайдовчилар, инженерлар, механик, технолог, сонли программа билан бошқариладиган станокларнинг электрончиси.

КУЙБИШЕВ РАЙОН ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИГА
пайвандловчилар, бетончилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, пардозловчилар, монтажчилар.

ИПАК ЙИГИРИШ ТАЖРИБА ФАБРИКАСИГА
пилла йигириш участкасига аёллар таклиф қилинади.
Фабрикада идоравий болалар боғча-яслиси мавжуд. Ишчилар иш жойига хизмат транспорти билан етказиб қўйилади. Фабрика бир сменада ишлайди.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»
3-УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИГА ҚАРАШЛИ
3-ПАРДОЗЛАШ ИШЛАРИ БОШҚАРМАСИГА

бўёқчилар.

Киров районининг ирригация объектларни ремонт қилиш ва сақлаш ҳамда кўкаламзорлаштириш бўйича
ИХТИСОСЛАШГАН БОШҚАРМАСИГА
суғориш ва кўкаламзорлаштириш ишчилари.

СПРАВКАЛАР ВА ИШГА ЙЎЛЛАНМАЛАР ОЛИШ ЮЗАСИДАН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

Марказий пункт — Пролетар кўчаси, 4-уй;
Ленин район пункти — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй;
Октябрь район пункти — У. Юсупов кўчаси, 3-уй;
Чилонзор район пункти — 2-квартал, 3-уй;
Фрунзе район пункти — Ш. Руставели кўчаси, 87-уй;
Ҳамза район пункти — Ҳасанова кўчаси, 10-уй;
Куйбишев район пункти — К. Маркс кўчаси, 59-уй;
Киров район пункти — Энгельс кўчаси, 48-уй;
Собир Раҳимов район пункти — Қорасарой кўчаси, 270-уй;
Акмал Икромов район пункти—Фарҳод кўчаси, 21-уй;
Сергели район пункти — Спутник, 2-квартал, 69-уй.

Футбол

Ярим довон ортда қолди

ЭНДИ НАВБАТ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ПАЛЛАГА

«Биз мухлисларни бир савол ўйлантиради. Нима учун «Пахтакор» ўйинлари бунчалар суст ўтяпти? Бу аҳволда қачон пешқадамлар сафига чиқиб олади? Наҳотки ҳанузгача унинг жанговар состави шаклланмаган бўлса? Майдонга ўйинчи кўп туширяпти-ю, аммо ўзгариш сезилмаяпти. Тошкентда «Шинник» билан ўтказилган учрашувда шарҳловчи «Дарвозабон худди биринчи маротаба ўйнаётгандек ҳаракат қиляпти», деб айтди. Демак, республикамизда биронта ҳам муносиб дарвозабон йўқ экан-да?! Менимча топилади. Фақат уларни қунт билан излаш керак. Бунинг учун иккинчи лига коллективлари билан тез-тез контроль учрашувлар ўтказиб туриш даркор. Шунда дарвозабон топиларди, Шквиринга ўхшаганларга кунимиз қолмас эди.

Саъдулла ШЕРОВ».

«Ҳурматли редакция! Бу хатни «Пахтакор»нинг бир мухлиси ёзяпти. Севимли командамиз ўйнайдиган кун мен учун байрам, ютса қўшалоқ байрам.

Мавсумолди ўртоқлик учрашувлари ва Сочидаги кубок баҳсларидаги натижалардан бошим осмонга етганди. Шунингдек, Шквириннинг қайтиб келиши ҳам мени хурсанд қилганди. Шуни дадил айтишим мумкинки, Кубок ўйинларидаги муваффақият Шквирин туфайли эди. Кабаев эса ишончни оқлолмаяпти.

Тилагим, яқин кунларда «Пахтакор» Киевнинг «Динамо» клуби сингари жанговар ўйинлар кўрсатиб кўпсонли шинавандаларини хурсанд қилсин. Тез орада уни олий лига коллективлари орасида кўрайлик.

Салом билан Л. БОЙЖОНОВ».

Мамлакат 51-чемпионати биринчи лигасида қатнашаётган командалар оралиқ маррага етиб келишди. Яъни биринчи давра ўйинларига якун ясалди.

Турнир жадвалида бир неча турдан буён Душанбанинг «Помир» командаси футболчилари карвонбошилик қилиб келишмоқда. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бу йилги биринчиликда тожикистонлик спортчилар ўз уйларида ҳам, сафарда ҳам бир текис чиройли ўйин кўрсатишяпти. Улар таъқибчилардан ҳар томонлама ўзиб кетишди. Дарвозани аниқ нишонга олиш борасида уларга бас келадигани топилмади. Душанбаликлар устози Шариф Назаров чемпионат арафасида ва ундан кейинги берган интервьюларида «мақсадимиз — олий лига» деганди. Катта тренер айтган сўзлар амалда ўз исботини топяпти, қардош республика вакиллари мақсад сари дадил интилишяпти.

Иккинчи ўринда бораётган Ставрополнинг «Динамо» командаси ҳақида ҳам шундай илиқ гапларни айтиш мумкин. Мутахассислару мухлислар йил бошида бу икки пешқадамни «олий лигага даъвогарлар» сифатида тилга олишмаганди. Албатта, ҳал қилувчи «жанг»лар ҳали олдинда, тахминларнинг ҳаммасига иккинчи даврадаги кескин баҳслар жавоб беради. Унгача ҳар бир клуб яна йигирма биттадан ўйин ўтказиши керак.

Энди севимли командамиз — «Пахтакор» ҳақида. Коллектив биринчилик арафасида олий лигага чиқишни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйганди. Бундан ишқибозларнинг умидлари катта эди. Умид эса уларга ширин хаёллар бахш этарди: шиддатли комбинациялар, чиройли голлар... Тренер ва футболчиларимизнинг мўлжали ҳам оралиқ маррага етакчилар сафида келиш эди. Афсуски, ундай бўлмади. Пахтакорчилар Львовдаги матчдан олдин турнир жадвалининг ўртасида боришарди. Бу ҳол тошкентликларнинг иши мақтагулик эмаслигидан далолат берарди. Агар вазиятни ўтган йилнинг шу даврига нисбатан таққослайдиган бўлсак, фарқ унчалик катта бўлмаганини кўрамиз. Чунки бултур вакилларимиз 21 учрашувдан йигирма очко тўплаб 12-ўринни эгаллаб туришарди. Энди бўлса шунча ўйиндан саккизтасида ғалаба қозониб, еттитасида дуранггa эришиб ва олтитасида мағлубиятга учраб 23 очко билан (тўплар нисбати — 27—20) бир амаллаб кучли ўнликка кўтарилишди. Бу ҳам бўлса Львовда «Карпати» АСК устидан эришилган ғалаба шарофати туфайли (эслатиб ўтамиз, ҳамшаҳарларимиз 1:0 ҳисобида ғолиб чиқишганди) албатта. Йўқса ўша ҳол яна такрорланармиди.

Энди савол туғилади. Хўш, нега минглаб ўзбекистонлик мухлисларнинг кутгани бўлмади? Ахир мавсум бошида ниятлар бошқача эди-ку! Кўпчилик ҳеч бўлмаганда «Пахтакор» танаффусга кучли бешлик орасида келади, деб кутганди. Йўқ, ундай бўлмади. Тўғри, назарий жиҳатдан олиб қараганда пахтакорчиларнинг олий лигага чиқишига ҳамон умид бор. Бу фақат назарий жиҳатдан. Амалда ҳали нима бўлади, ҳамюртларимиз нимани қойил қилишади— номаълум. Йигитларимизнинг жисмоний тайёргарлиги талаб даражасида эмаслиги кўпгина ўйинларда сезилиб турди. Айтиш мумкинки, команда биринчи даврада ўртамиёна (бир-икки матчни ҳисобга олмаганда) ўйин кўрсатди. Ҳал қилувчи дамларда спортчиларда дадиллик, маҳорат етишмади. Кабаев икки марта ўн бир метрлик жарима тўпини киритолмади. Ваҳоланки, бу голлар команда учун жуда зарур эди. Азамат Абдураимов шериклари яратиб берган имкониятлардан фойдалана олмади, уқувсизлик қилди. Миржалол Қосимовнинг усталик билан ошириб берган тўплари, бошлаб берган комбинациялари кўпинча ниҳоясига етказилмади. Аслида бу ёш, истеъдодли футболчининг ҳаракатларини ҳар қадамда қўллаб-қувватлаб туриш зарур эди. Яхшиямки, коллективга Михель келиб қўшилди. У киритган тўплар қимматли очколар келтирди. Йўқса аҳвол янада мушкулроқ бўлармиди.

Редакцияга келаётган хатлардан ҳам газетхонлар нақадар куюнаётганлиги сезилиб турибди.

Айрим ишқибозлар «Пахтакор» етакчилар сафида эмаслигини Шквириндан «кўришяпти». Тўғри, биргина қобилиятли ўйинчи клубга унча-мунча наф келтириши мумкин. Лекин бундан «бу бўлмаса команда ҳам бўлмайди», деган хулоса чиқариш ярамайди. Футбол — коллектив ўйини. Унинг тақдирини, муваффақиятини бир эмас, ўн бир киши таъминлайди. Майли, у кетса-кетар. Ўтган ишга саловат. Энди ачиниш керак эмас, ҳатто «юлдуз» бўлса ҳам. Бундайлар аввало ўз манфаатини ўйлайди. Бугун «Днепр»да ўйнаса эртага яна ҳам кучлироқ, «ёғли»роқ клубдан таклиф бўлса ўтиб кетаверади.

Биринчи давра ортда қолди. Юқорида айтиб ўтганимиздек кўп нарса ойдинлашиб қолди. МАСК, «Гурия» ва Ростовнинг АСК каби олий лигани кўрган тажрибали коллективлар турнир жадвалидаги мавқеларини бироз ўнглаб олдилар. Асосий кураш олдинда. Турган гапки даъвогарлар кураши янада кескинлашади.

Халқимизда ажойиб бир нақл бор: Жўжани кузда санайдилар. Жўжа кузда мўл бўлиши учун эса ҳаракатни бугундан бошламоқ даркор. «Пахтакор» футболчилари шундай ўйин кўрсатишлари, чиройли голлар киритишлари керакки, довруғи анчагача тиллардан тушмасин.

Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

● СУРАТЛАРДА: «Пахтакор» ўйинларидан лаҳзалар.

Р. Шарипов фотолари.

ЭЛЕКТРОНИКА ҲАРАКАТНИ БОШҚАРАДИ

Ҳар куни эрталаб ишга ёки хизматга ошиқаётганимизда шаҳримизнинг катта чорраҳаларида транспортлар оқими бетинимлигини кўрамиз. Белгиланган жойдан ўтаётганда ниҳоятда сезгир, хушёр бўламиз. Биргина шаҳримиз кўчаларида 120 мингдан ортиқ шахсий машиналар ҳаракат қилиб турибди. Бунга давлат корхоналари ва ташкилотларнинг турли хил машиналарини қўшмай қўяқолайлик.

Шу йилнинг ўтган 6 ойи ичида шаҳримизда 1191 та йўл-транспорт ҳодисаси юз бериб, уларда 99 киши ҳалок бўлди, 1300 киши жароҳат олди. Болалар иштирокида 300 га яқин йўл-транспорт ҳодисаси юз берди. Бу рақамлар ўтган йилги кўрсаткичдан камроқ бўлса ҳам ҳар бир кишини ўйлантириши турган гап.

Шаҳардаги ҳамма мактабларда ҳам болаларга кўча қоидаларини ўргатиш яхши йўлга қўйилган деб айтолмаймиз. Бу борада таълим-тарбия ишини янада такомиллаштиришга тўғри келади.

Шаҳарнинг йирик саноат корхоналари ва муассасаларида ишчи ва хизматчиларга кўча қоидалари етарлича ўргатилмаётир. Бу иш айниқса В П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бирлашма ишчилари айби билан 1986-1987 йилларда ўнлаб йўл-транспорт ҳодисалари содир бўлди. Бошқа йирик корхоналар ҳаётидан ҳам мисоллар келтириш мумкин.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси ходимлари шаҳар аҳолисига қулайликлар яратиш мақсадида транспорт ва пиёдалар ҳаракатини намунали йўлга қўйиш учун зарур чора-тадбирларни кўрмоқдалар. Ҳатто транспорт ҳаракатини бошқариш учун замонавий электрон-ҳисоблаш машиналаригача ёрдамга келмоқда.

Ана шу ва бошқа маълумотлар Тошкентда бўлиб ўтган шаҳар давлат автомобиль инспекцияси йўл-патруль хизмати раҳбарлари ва терговходимларининг икки кунлик соҳа ўқув-методик семинарида айтилди. Семинарда Тошкент шаҳри ва области, Сирдарё, Жиззах давлат автомобиль инспекцияси ходимлари қатнашдилар.

П. АБДУЛЛАЕВ.

СУРАТДА: семинар қатнашчиларидан бир группаси.
Р. Шарипов фотоси.

ОҚШОМХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!
«Тошкент оқшоми»нинг навбатдаги сони 28 июлда чиқади.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

САНЪАТ ИХЛОСМАНДЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН:

АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ ҚОШИДА ТЕАТР ВА МАДАНИЯТ ИНСТИТУТЛАРИГА КИРУВЧИ ЁШЛАР УЧУН

3 ОЙЛИК ВА 6 ОЙЛИК ПУЛЛИ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тайёрлов курсига қабул қилинганлар саҳна нутқи ва ҳаракати, клуб сценарийси ва режиссураси, актёрлик маҳорати ва режиссура (масал, ҳикоя, шеър, рақс, қўшиқ, этюд, монолог, драматик асар таҳлили, бир актёр театри) ва театршунослик асослари ва иншо ёзиш малакасини ошириш машғулотлари бўйича, тайёрланади.

Практик машғулотлар катта саҳналарда ва Ўзбекистон телевидениесининг кўрсатувларида қатнашган ҳолда олиб борилади.

Машғулотларни маданият институтининг ўқитувчилари ва Ўзбекистон Телевидениесининг етакчи режиссёрлари олиб борадилар.

Олти ойлик курсни тамомлаганларга имтиҳонлар асосида гувоҳнома берилади.

МАШҒУЛОТЛАР КУНДУЗГИ ВА КЕЧКИ БЎЛИМЛАРДА 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Авиасозлар шаҳарчаси, Авиасозлар маданият саройи, 2-қават, 90-хона, метронинг «Чкалов» станциясигача борилади.

ҚАБУЛ ҲАР КУНИ СОАТ 17 ДАН 21.00 ГАЧА.

Турист

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

5 августдан 24 августгача; 26 августдан 14 сентябргача

«ЧОРТОҚ» САНАТОРИЙСИДА ДАВОЛАНИБ ДАМ ОЛИШГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Наманган областидаги Чортоқ шаҳри 1980 йил 20 декабрда ташкил топган бўлиб, область маркази — Наманган шаҳридан 16 километр олисдаги хушманзара ерга жойлашган. Чортоқ шаҳри Наманган областининг маданий-саноат ва даволаниш марказларидан бири бўлиб, бу ерда туристлар пахта тозалаш заводи, ипак йигириш фабрикаси, «Наманганкабель» заводининг филиали ва бир қанча автотранспорт корхоналарининг иши билан танишадилар.

Шаҳар бўйлаб қисқа муддатли экскурсия даврида туристлар Улуғ Ватан уруши даврида ҳалок бўлган кишилар хотирасига ўрнатилган ёдгорликлар ва шаҳарнинг бошқа диққатга сазовор жойлари билан танишадилар.

Туристлар автобусларга ўтириб шаҳардан Фарғона водийсининг шаҳарларига бир кунлик автобус саёҳатига чиқадилар — область маркази — Фарғона водийсининг шимолига жойлашган. Ўрта Осиёнинг энг гўзал шаҳарларидан бири — Наманганга ташриф буюрадилар. Бу ерда улар корхоналарнинг ҳаёти ва шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари, архитектура ёдгорликлари, Хожи Амин мақбараси, Мулла Кирну мадрасаси билан таништириладилар, шаҳарда ўлкашунослик музейи мавжуд. А. С. Пушкин номидаги шаҳар маданият ва истироҳат боғида бўлиш, айниқса, мароқлидир.

Чортоқ шаҳри, авваламбор Бутуниттифоқ аҳамиятига эга бўлган «Чортоқ» санаторийси билан машҳур. Путёвка билан 20 кунга дам олишга келган туристлар кун ора даволанадилар.

Санаторийда даволаниш учун ҳар бир турист яшаш жойидан санаторий-курорт картасига эга бўлиши лозим.

Санаторийдаги даволаниш турлари:
— Суяк касалликлари;
— овқат ҳазм қилиш аъзолари;
— переферия системалари касалликлари;
— тери касалликлари (юқмайдиган).

Даволаниш Чортоқ минерал суви балчиғи, минерал сувдан истеъмол қилиш ва ванна қабул қилиш йўли билан амалга оширилади.

Туристлар меҳмонхоналарда яшашади, ресторанда овқатланишади.

Самолёт билан бориш ва қайтиш, овқатланиш, жойлашиш, экскурсия хизмати кўрсатиш ҳаражатлари путёвка қийматига киради.

Барча масалалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700078, Тошкент шаҳри, Намойишлар хиёбони, 5-уй.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР СОВЕТИ НАҚД ПУЛГА ВА ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН

путёвкалар сотади.

«ФАРҲОД» ТУРИСТИК БАЗАСИГА: 5, 10 ва 15 кунлик туристик путёвкалар — июль, август, сентябрь ва октябрь ойларига.

«ФАРҲОД» ТУРИСТИК БАЗАСИ Тошкент областининг Бекобод шаҳридан 6 километр масофада Фарҳод сув омборининг хушманзара чап соҳилига жойлашган.

Туристлар 2-4 киши бўлиб ёзлик коттежларга жойлашишади.

Спорт майдончалари, бильярдхона, пляж, сув ҳавзаси, қайиқ станцияси, рақс майдончаси, кутубхона туристлар хизматида бўлади.

Туристлар инструкторлар раҳбарлигида Бекобод, Ленинобод ва Қўқон шаҳарларига қизиқарли экскурсияларга чиқадилар.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй. Телефон: 33-67-03.

АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» 1988 йилда «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг қурилиш объектларидан юк обороти 22,5 мил. тонна-километр бўлган 2,5 миллион тонна миқдорида тупроқ ташиш ишларини амалга оширишни
ТАКЛИФ ЭТАДИ.
Юкларни ташиб бериш юзасидан шартномаларни қуйидаги адресда жойлашган «Строймеханизация» трести билан тузиш шарт: Тошкент шаҳри, Академик Х. Сулаймонова кўчаси, 49-уй.

Кино

26, 27 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «МЕНИНГ ҚАЛБИМ» (катта зал, 16, 18.30 20.40); «МЕНИНГ ҚАЛБИМ» (кичик зал, 17.00); «АНДРЕЙ РУБЛЁВ». (19.30).
Москва — «КАККУ ҚУШ УЯСИ УЗРА ПАРВОЗ» (16, 18.20, 20.40).
Чайка — «КАККУ ҚУШ УЯСИ УЗРА ПАРВОЗ» (21.00); «ҲАМИША БИРДАЙ БЎЛАВЕРМАЙДИ» (19.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «УЙҚУДАГИ ИТЛАР» (жуфт соатларда ва 21.30 да).
Нукус — «СЕВГИ КУЧИ» (18.30, 20.45), «ҲАМИША БИРДАЙ БЎЛАВЕРМАЙДИ» (17.00).
Дружба — «БИР ДАҚИҚА» (17, 20.00).
Лисунов номли — «МАРВАРИД» (17, 20.00),
Ватан — «ЯНГИ АМАЗОНКАЛАР» (тоқ соатларда ва 20.45 да).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «УЗИЛГАН ҲАЛҚА» (жуфт соатларда), «ЯНГИ АМАЗОНКАЛАР» (жуфт соатларда).

АВТОМАТ-ЖАВОБ БЕРУВЧИ ТЕЛЕФОНЛАР:
Санъат саройи — 44-39-51.
Чайка — 77-06-20.
Тошкент Советининг 50 йиллиги — 78-47-25.
Қозоғистон — 35-24-92.
Ватан — 74-30-38.
Восток — 92-14-61.
Дружба — 67-96-87.
Москва — 68-68-81
Репертуардаги ўзгаришлар тўғрисида кинотеатрлардан тўлиқ маълумот олишингиз мумкин.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р. — 14044. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. [График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим]. А. 2162. Тиражи — 108.220 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.